

VIÉGVEI NAPLÓ

XXI. évfolyam

Subotica, szombat 1922. július 8.

184. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben
TELEFON SZÁM: Kiadóhivatal 8-58, szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár: negyedévre 90 — dinár

SZERKESZTŐSEG: Kralja Alexandra-utca 4 szám alatt
Kiadóhivatal: Kralja Alexandra-utca 1 (Leibach-palota)

A király kegyelme

Nem lehet azt mondani, hogy a beogradi kormányválság oka kezdene unalmasakká válni. Az alkotmány, a képviselői eskü, a házszabályok, a választójog, kerületi beosztás, földreform, autonómia, centralizáció — ezek már mind szerepeltek a válságot felidéző tényezők közt. Most az egyszerű *domat Juniter*, a nagy politika kiképcsolódik s egy halálra ítélt merénylő megkegyelmezésének kérdése fenyegeti felbomlással a kormányt.

Nem lehet eltárgálni ennek a jelenségnek rendkívüli voltát. A királyi harcok, szenvedések, megpróbáltatások, válságok és gyászok után családi élete boldogságának örömei között, életet akar adni annak, akitől a törvény elvenni rendelte. A király gyakorolni akarja azt a jogot, ami *Protics* szerint jobban illik az uralkodóhoz, mint a korona s nemcsak azt adja meg, aki kapta, de azt is, aki adja. Talán valami nagyon megérthető emberi szánakozás vett rajta erőt, ne öljenek meg senkit még a legtörvényesebb formák között sem akkor, amikor ő nászát üli az örömmel.

Azt is lehetne mondani, a király nem tesz mást, csak helyre akarja állítani az alkotmány akaratát. Az alkotmány eltörölte a halálbüntetést, engedelmessé az azoknak a mélygyökerű emberi és etikai követeléseknek, melyek az *abolutio* diadaláért harcolnak. Az alkotmány meghozatala után egy konkrét veszedelemmel szemben választott védekezési mód a halálbüntetés visszaállítása mellett döntött. De ma már ezek a kivételes állapotok eltűntek, a kommunista propagandát letörték a rendszabályok és az európai politika eseményei, a halálbüntetés fentartása ma *elvíve* az alkotmány rendelkezése után alig indokolható. A király nem tesz mást, mint érvényre juttatja az alkotmány elhomályosított rendelkezését s ebben az elhatározásában még emberi szempontok és a legmagasabbrendű uralkodói nagylelkűség vezetik.

Az ország közölete ma még erősen patriarchális. Igen sok vo a kozásban lehet megfigyelni, hogy a régi kis ország hagyományai tovább folytatódnak az új és nagy ország legmagasabbrendű ügyeinek elintézésében is. Ezért kerülhet az érdeklődés homlokterébe olyan lényegében kiszolgáltatott ügy is, ami másutt, objektívebb közellenőrzés mellett nem lép ki az adminisztráció érdeklenségéből. Steics életének egy halálának kérdése így kerülhet a legaktuálisabb politikai problémák közé. A kormány követelheti a halálát, hogy teljesse

tegye vele az obznanával elkezdett programját, a hadsereg követelheti kivégzését, mert igazatlannak véli, hogy közkatonáknak bűnhődni kelljen az életükkel s a király merénylője kegyelmet kapjon.

Steics életét mindenki a magáénak tekinti, csak Steics nem, aki cinikus egykedvűséggel tagadta meg a kegyelmi kérvény aláírását. Beograd és Bléd között az igazságügyminiszter, mint buzgó biztosítási ügynök, most „életben” utazik, a Steics életében. A kormány állása inogni kezd s a politikai stabilitás, melyet komoly események ráznak meg naponta, a Steics életéhez van hozzátöve.

Ugy kellene pedig lenni, hogy a királynak ne csak díszmenetekkel és kivilágítással hódoljanak,

hanem az akaratát teljesítésével. Főként, amikor ez az akarat a humanizmus és civilizáció követeléseinek ad igazat, az alkotmány akaratát juttatja érvényre, egyszerű emberi dokumentum egyben, mely életet akar adni annak, aki tőle az életet el akarta venni s egyébként is: a kegyelmezés joga megilleti a királyt s azt mégse lehet főtételezni az igazságügyminiszterrel, hogy ne merjen felelősséget vállalni olyan királyi tényért, mely életet ad, amelyet, hogy életet elvenne.

Azok, akik, bár módjukban állna a cselekvő beavatkozás, mégis elmulasztják e szempont parancsainak teljesítését, hozzájárulnak ahhoz, hogy Steics még egyszer veszélyeztetni tudja az ország rendjét.

Trumbics éles támadása a kormány- és kormányrendszer ellen

„Lábbal tiporják az alkotmányt!” — „Nincs külfönbség az orosz és jugoszláv kormányzat közt!”

— A nemzetgyűlés pénteki ülése —

A szkupstina pénteki ülése viharos lelőyású volt és különösen *Trumbics*, volt külügyminiszter éleshangu felszólalása idézett föl nagy izgalmat a kormány-párt tagjai közt.

A délelőtti ülést fél 11 órakor nyitotta meg *Ribar* elnök. Napirend előtt *U.unicovics* Nikola, radikális képviselő szólt fel és kérte, hogy a pénzügyminiszter miért nem választott a hadiképzés ügyében tett korábbi interpellációjára. *Ribar* elnök válaszában kijelenti, hogy Kumanudi pénzügyminiszterrel meg fogja sürgetni a választ.

Ezután áttérnek a napirendre, amelyen a költségvetési vita szerepel. A napirend első szónoka dr. *Trumbics* volt külügyminiszter beszéde elején éles kritikát mond a kormány politikájáról, majd rátér a *belső igazgatás* bírálatára és hosszan fejtegeti azokat az okokat, amelyeknél fogva bizalmatlan a kormány ellen. Kijelenti, hogy

a mai rezsim alatt legnagyobb bizonytalanság uralkodik az országban és a korrupció napról-napra erősödik.

Itt először zavarják meg *Trumbics* beszédét a radikálisok és a demokraták viharos közbeszólásokkal és a vihar csak fokozódik, amikor *Trumbics* azt állítja, hogy az országban uralkodó állapotok nem sokban különböznek a mai orosz állapotoktól.

A parlament — mondja *Trumbics* — az orosz szovjet kongresszusnak a törvényhozó bizottság a szovjet

végrehajtó-bizottságának, a miniszterek pedig a népbiztosoknak felelnek meg. Csak egy hiányzik még — folytatja *Trumbics* —, egy olyan miniszterium, amely Szovjet-oroszország rendkívüli végrehajtó-bizottságát helyettesítené és bolsevik-módrá „*árvoltaná el*” az államellenes elemeket.

Állandó izgalom közepette átér a szerb-horvát-szlóven viszonyra és

államegység kérdésére.

Külfönbség okok készleik a horvátokat arra, hogy ne szeressék a mai rezsimet — mondja *Trumbics*. — A szerb szentimentalizmus nem alkalmas a mai helyzetben a kormányzásra. A horvátok különösen az igazságtalan kerületi beosztás miatt vannak elkeseredve.

A szónoknak ezeket a szavai ismét minden oldalról tiltakozással fogadják, majd *percekig tartó zaj támad*, amikor *Trumbics* kijelenti, hogy

ha az alkotmány labdaltiprását így folytatják tovább, akkor az állam nem állhat tenn.

A csak nehezen csillapuló vihar után kijelenti *Trumbics*, hogy a horvátok nem akarnak másodosztályú állampolgárok lenni, majd azal fejezi be beszédét, hogy *felhívja az ellenzékelt, döntse meg egyeséges akaratával a mai rezsimet, amely szerinte a legnagyobb ellensége az állami egységnek.*

Ezután az elnök déli 12 óra 45 perckor bezárja az ülést.

A délutáni ülés

A délutáni ülés, amelynek a napirendjén a költségvetés folytatód

lagos vitája szerepelt, délután 4 órára volt kitérve, de oly csekély számban jelentek meg a képviselők, hogy dr. *Ribar* elnök csak öt órakor nyithatta meg az ülést.

Első szónok *Jankovic Lázó* képviselő. Erősen bírálja a dél-szerbiai állapotokat. A közlekedési viszonyok siralmasak, a közutak használhatatlanok, a közegészségügyi, közlelmezési intézmények egyáltalán nincsenek. A közhivatalokat a lakásínség miatt nem lehet elhelyezni, az iskolák teljesen elhanyagoltak, szük helyiségekben vannak elhelyezve. Sürgeti, hogy a kormány gondoskodjék arról, hogy a költségvetés keretében a dél-szerbiai elhanyagolt állapotokon gyökeresen segítsenek. Mellányolja a kormány nehéz helyzetét a minden oldalról megnyilvánuló követelményekkel szemben, de bizik benne, hogy a kormány talál módot és eszközöket, hogy a dél-szerbiai elhanyagolt állapotokon segíthessen. A költségvetést elfogadja.

A következő szónok *Kurbegovic* muzulmán képviselő, a Spahocsoport tagja. Támadja a kormány politikáját, amely különösen pénzügyi téren egyáltalán nem felel meg az ország legfontosabb életérdekeinek és kudarcról-kudarcra viszi az ország közgazdaságát. Az általános bírálat után a részletekbe megy ós kimutatja, hogy ott, ahol lakarekosság lett volna a helyén, ott bőkezűek voltak a kiadások előirányzásában, viszont ahol igen fontos befektetésekről és szükséges intézmények létesítéséről volt szó, indokolatlanul takarékoskodtak. A költségvetést nem fogadja el.

A következő szónok *Mihalicsics* radikális, baranyamegyei képviselő polemizál a muzulmánok szónokával és vdi a kormány pénzügyi politikáit. Hosszas és lelkiismeretes munkával készült a költségvetés, amely a háboru óta tulajdonképpen az első, rendes költségvetés. Oly sohodalu követelményekkel léptek föl a költségvetéssel szemben, hogy teljes lehetőség volt azoknak csak kis részét is kielégíteni, azonban a kormány tekintettel volt arra, hogy az elodázhatlan követelmények a költségvetés keretében kielégítést nyerjenek.

Mihalicsics beszéde után az elnök feltűztor bezárta az ülést.

A szkupstinából távozó képviselők nagy izgalommal tárgyalták az ülésen elhangzott ellenzék, beszédet. Általában azt hiszik, hogy ez a beszéd azon intellektuális, a horvát blokkon kívüli álló köztársasági csoport akciójának bevezető lépése, amely az utóbbi napokban Sarajevóban tartotta meg összejövetelét. Nincs kizárva, hogy a közlelvőben mint új politikai párt fognak fellépni.

Ami nincsen Palicson

A korlátozott telefon-szolgálat és a rossz villamosközeledés

Palics-fürdőül egy város tanácsa, mint a fűrdőigazgatóság dícséretre méltó áldozatokkal akarja évről-évre fejleszteni, amit a szépen gondozott fürdő mindenképpen meg is érdemel. Éppen ezért csodálatos, hogy egyes intézkedések alkalmasak arra, hogy e dícséretes áldozatkészség eredményeit lerontsák.

Általános a panasz Palicson elsősorban azért, hogy a fűrdőszegzon de rékán még mindig a korlátozott téli telefon-forgalom van érvényben a palicai telefon-központban, Ennek értelmében Palicson csak délelőtt 8—12-ig és délután 2—6-ig van telefon-kapcsolás, míg vasár- és ünnepnapokon délelőtt csak 11 óráig és délután egyáltalán nincs szolgálat. Ha ez a korlátozott telefon-szolgálat a télen megfelelő is Palicsnak, nyáron semmiesetre se elégséges. Más években segítettek is ezen a bajon és még tavaly is a fűrdőszegzon alatt reggel 7 órától este 9-ig folytatódó telefon-szolgálat volt.

Hogy az idén ezt még mostanáig sem változtatták meg, annak csak a fürdő- és a postaigazgatóság az oka. A palicai postahivatalban szolgálatot teljesítő hivatalnoktól senki sem kívánhatja, hogy a posta- és táviratkezelés mellett még egész nap a telefon-kapcsolást is maga végezze, de ha némi áldozattal megfelelő segédteret adnának melléje, meg lehetne oldani az állandó telefon-szolgálat kérdését.

A másik állandó panasz a villamosjáratok ellen irányul. Erről már többször írtunk, de hiába: este 9 óra után nem közlekedik a villamos. Ez rengeteg kárt okoz a fürdőnek s roppant sok kényelmetlenséget a közönségnek. Írhatetlen, hogy az idén nem tud a fűrdőigazgatóság ugyanolyan értelmű megállapodást létesíteni a villamosvasúti igazgatósággal, mint más években és hogy a villamosjárattal miért nem mutat annyi előzetességet a közönséggel szemben, hogy éjfélig vagy legalább is esti 11 óráig járatták a kocsikat.

A subotici kórház válsága

Nincs segély — Elintézetlen még a kórházi költségvetés

A subotici kórház állandó válsága csak nem kerül le a napirendről. Az elmúlt télen csak a legsúlyosabb nehézségekkel küzdökve tudták a kórházat fenntartani és nem egyszer fenyegetett a kórház bezáratásának veszélye. A város közbelépésére akkor az egészségügyi minisztériumban minden ígéret megtörtént arra nézve, hogy a kórház részére nagyobb előlegeket fognak havonta folyósítani.

Sajnos azonban megint azoknak az aggodalmaskodóknak volt igazuk, akik nem hittek az ígéretek komolyságában. A subotici kórházhoz még most — tehát a tárgyalások után hónapokkal — se kapta meg az ígért segélyt és az állam továbbra is éppolyan mostohán kezeli a kórházat, mintha nem is az ő fenntartására alá tartoznék. Jelenleg ez nem idéz elő súlyosabb válságot a kórház gazdálkodásában, tekintettel arra, hogy a nyári hónapok alatt minimális a kórház beteglétszáma és a kiadások különben is lényegesen kisebbek, mint télen. Azonban súlyosabb ázállat válik ismét a helyzet, hogy a kórház a segélyek illetve előlegek hiányában nem tudja tételre a legszükségesebbeket se beszerezni, nem is szólva a berendezés szükséges kiegészítéséről, amit most már nem lehet halasztani és ami szintén nagy összegeket emészt fel.

A kormány mostoha bánásmódja a subotici kórházzal szemben azonban még ennél is tovább megy, amennyiben a minisztérium minde-

ideig még a kórház ideai költségvetését sem hagyta jóvá. Julius hónapjában még azt sem tudja a subotici kórház vezetősége, hogy végeredményben milyen ápolási díjakat fog erre az esztendőre engedélyezni az egészségügyi minisztérium, miután az ápolási díjaknak a költségvetésben lerbevett és mulhatatlanul szükséges felemelését sem engedélyezte ezideig a kormány.

Ennek következtében nemcsak,

A kisántant szeptemberben konferenciát tart Prágában

— Pénzügyi kérdések a konferencia napirendjén —

A beogradi esküvő alkalmával az ott időző kisántantbeli államférfiak elhatározták, hogy a jövőben a szövetségbe tartozó államok közötti jóviszony erősítésére és a felmerülő közösérdekű problémák megtárgyalására időközönként konferenciát fognak tartani. Mint most Prágából érkező hírek jelzik, a kisántant államférfiai meggyeztek, hogy a következő konferenciát Prágában tartják, szeptember hónap folyamán. A konferencián a külügyminisztereken kívül gazdasági szakértők is részt vesznek, mert ezen a konferencián előreláthatólag főleg gazdasági kérdésekről fognak tárgyalni. A román kormány, mint a „Dácia” távirati ügynökség je-

lenti, Bratianu Vintilla pénzügyminisztert is kiküldi a prágai konferenciára.

A fontos valutáris problémákon kívül az osztrák-magyar bank likvidálásának kérdése, a háboru előtti államadósságok és a német jóvátétel ügyei azok, amelyeket a konferencián le fognak tárgyalni.

A diplomáciai kérdések közül előreláthatólag újra napirendre tűzik Görögország problémáját, mer a kisántant államférfiai egy része Görögországnak a szövetségbe való bevonása mellett fejt ki agtatóciót. Amennyiben szeptemberig nem fejeződik be a bolgár konfliktus, úgy az SHS. külügyminiszter azt is a kisántant konferenciájára elé viszi.

Valutaspekuláció — a gabonával

— Egyre jobb termésjelentések érkeznek —

Néhány nappal ezelőtt megindult a buza aratása. Az aratási munkálatok megkezdése óta napról-napra kedvezőbb jelentések érkeznek az eredményről és most már megállapítható, hogy a termés a jó közepes átlagot erősen felül fogja múlni. Az optimistikusnak remélt 12 métermázsás hozam helyett láncenként 13—14, sőt 15 mázsát várnak. Ez azonban pontosan csak két-három hét múlva, a cséplés megkezdésekor válik bizonyossá, amikor az új buza minősége is ismeretes lesz. Azt hiszik, hogy az új buza minőségét sulya az idén is el fogja érni a tavalyi 78 kg-mos átlagot.

Az egyre javuló eredmények következtében az elraktározott búza mind nagyobb mennyiségben kerül piacra, így hogy ennek ára egy hét alatt 1550 koronáról 1400 koronára esett le. Ennek dacára sem mutatkozik az ó-áruban semmi kereslet, így hogy bizonyosra veszik, hogy mihielyt az új buza piacra kerül, július végére az ó buza ára egyenlő lesz az újjával.

A gabonaforgalom kezdetén a piacon máris nagy pénzhány mutatkozik, ami a nagy kínálat mellett szintén hozzájárul az árak eséséhez. A gazdáknak szükségük van pénzre, tehát új terméskük egy részét előre áruba bocsátják. A nagy kínálat folytán, a jó terméskilátások mellett, új búzát már 1260—1280 koronás árrért lehet vásárolni. Az árak esését részben csökkentti a jugszláv valuta zürichi devalvációjá. A mostani valutakurzus állandósulása esetén azonban arra számítanak, hogy az új buza ára 1150—1200 koronáig le fog esni.

Zabban és árpdában szintén nagyon jó a termés és ennek ára a szállításkor megindulása után 900—950 koronára közt fog stabilizálódni.

Ez az áralakulás, a kenyér olcsóbodása, némi megnyugtató időz elő a fogyasztó milliók körében, de e tekintetben zavarólag hat a valutaesés, amely még komplikálhatja az árak alakulását és előre nem látott drágulást idézhet elő a világpiacon.

A gabonaexportörök körében máris akadnak olyanok, akik a gabonázletet valutaspekulációval kompihedják. Arra számítanak ugyanis, hogy a jugokorona értéke a külföldön még jobban le fog esni, aminek következtében a külföldön drágábbért tudják a búzát értékesíteni. A merészebb spekulánsok október—novemberre 1,20, sőt 1 centimes kurzust és így 2000—2500 koronás buzaárát várnak. A spekuláció már most hátráltatja a redlis olcsóbbodást és nincs kizárva, hogy ha a valutaesés tényleg bekövetkezik, a jó termés dacára irrealis drágulás fog bekövetkezni.

Illetékes köröknek már most elejét kellene venni, hogy a spekulációokozta drágulás a belföldön bekövetkezhessék és a belföldi fogyasztók kiadásain is a zürichi kurzus szerint alakuljanak.

Amikor a jó termés, a keresletnek és a kínálatnak a viszonya leszorítja az árakat, kívánatos volna, hogy a kormány kivétel vámpolitikájával megóvja a belföldi fogyasztók érdekeit és ha a külföldön a mi valutánkban, a valutaesés következtében tényleg megrágulna a gabona, a belföldön ennek dacára fenn leheszen tartani a mai árnyót. Ez pedig nagyon egyszerű módon megoldható volna aképpen, hogy a gabona kivétel vámját nem egy fix összegben, hanem a gabona belföldi és külföldi árnyóvában mutatkozó különbséget szerint szabnák meg. Ily módon biztosítható volna a gabonáraink belföldi spekulációmentes stabilizálása, másrészt pedig a partáskülönbözetből nem a spekuláció hozna hasznot, hanem az az állam vámjövedelmét képezné. Így elejét lehetne venni az esetleges belföldi drágulásnak, a védőtávon pedig a külföldi valutadiktátoroknak az árfolyamok lezorítására vonatkozó kampányát is keresztelhetné, mert bizonyos, hogy mesterségesen uton azért szorítják le a aratás idején a közép európai termelő államok valutáit, hogy ezáltal azoknak gabonatermését minél olcsóbban megszerezhessék.

Transbalkáni vasut-vonalat terveznek

A külföldi kölcsön egy részét tulajavéleg az Adria-vasut céljaira szánták, amely a tervek szerint Beogradot fogja összekötni a tengerrel. Beogradban most mozgalom indult meg, hogy ugyancsak a külföldi kölcsönből, építsenek még egy vasut-vonalat, amely kelet-nyugati irányban átszelné az országot és Nistól a tengerig vezetne. A dolog már komoly megvitatásra is került az érdekeltek között. Negyven országgyűlési képviselő főleg az érdekelteket gyűltet követel, tanácskozára is került össze ebben az ügyben és komoly megbeszéléseket folytattak. A javaslatok szerint Nis—Prokuplje—Metohija—Montenegro—Kattaro irányban menne a vonal, amelynek első szakasza Nis—Prokuplje között, 170 kilométeren, már ki is van építve.

Ennek a tervnek a megvalósítása óriási fontosságu lenne a Közép-Balkánra, de ez a vasutvonal valódi értékét tulajdonképpen csak akkor kapna, ha Nistól továbbvezetve, Bulgárián át, elérné a Fekete-tengert. Egy vasutvonal, amely a Fekete-tengerrel összekötne az Adriai tengerrel, felmérhetetlen gazdasági értéket jelentene a balkáni államoknak, főleg pedig az abban leginkább érdekelt Jugoszláviának. Hogy ez a terv minden természetessége mellett sem vetődött fel a képviselők ankéjtján, az valószínűleg abban leri magyarazatát, hogy Jugoszlávia és Bulgária között jelenleg feszült a diplomáciai viszony. Ha ez a feszültség elmúlik, a transbalkáni vonal ügye még aktuális lesz, úgy minden bizonyval Bulgária is bekapcsolódik ebbe a világtörténelmi arányu akcióba.

Elmondották a perbeszédet az isszaki rablójgyilkosok bűnygyében

Az isszaki rablójgyilkosok perében a bizonyító eljárás befejeződött. Miután Héjjas lván jegyzőkönyvi vallomásából kiderült, hogy ő adott utasítást Zbonáknak a gyilkosságok végrehajtására és a védelem által felvonatott isszaki bírő sem tudott semmi terhelő adatot mondani a meggyilkoltakra, a pénteki napon a vád és védbeszédet kerültek sorra.

Schmitz órnagy katonai ügyész nem lát enyhítő körülményeket fennforogni. A részesség kifogása nem igazolódott be, ellenben beigazolást nyert, hogy a vádlottak gyilkoltak és raboltak. A legsúlyosabb büntetésből kiszabását kéri.

Czirdky Ferenc, Zbona védője kifejti, hogy védecént a hónapokig tartó vizsgálati fogság testi- és lelkiileg teljesen megviselte, ennek dacára sem viseltetik senkiseim irányába megértéssel. A bizonyított eszközök pörjogilag elégtelenek. Zbona ellen nem bizonyítottak sokat a tanuvalomások, mert azok teljesen ellentmondók. Beckék például Francia Kissnek gondolták, most pedig határozatlan fölsímerték. Pártatlan tanuk a hozzátartozók nem lehetnek. A rablás ténye nem nyert beigazolást, azonkívül parancsot teljesített és az akkori idők túljított körülményel lözött nem mérlegelte a parancs jelentőségét.

Nem a vádlott hibája, hogy hős katoná létere a vádlottak padjára került, odadobta az események vezéres sora és sorsa egyéni tragikum. Fölmintését kéri.

A bécsi jugoszláv kommunista-komité kiáltványa

Az elítelt kommunista képviselőkért

Főcsből jelentik, hogy a bécsi jugoszláv kommunista komité kiáltványt szerkesztett, amelyet a világ proletárjaihoz intéz. A hosszú kiáltványban a kommunisták támadják az SHS állam mai politikai rendszerét és részletesen ismertetik az SHS. állambeli kommunista mozgalom történetét. A kiáltvány részleteiben ismerteti a megrényelt pert és az ebben elítelt kommunista képviselők szerepét.

A kiáltvány felhívja a világ proletárait, hogy minden rendelkezésükre álló eszközzel hassanak oda, hogy az SHS. állam munkássága más helyzetbe kerüljön és hogy az elítelt kommunista képviselők kiszabaduljanak.

— A világ proletárjainak — mondja a kiáltvány — egyesült erővel kell küzdeni a jugoszláv elvtársak megmentésén.

A kiáltványnak természetesen nem nagy visszhangja támad majd a világ munkásmozgalmában. Erősen csökkent annak erkölcsi értékét az a tény, hogy azt a bécsi jugoszláv kommunista komité szerkesztette, amely abból a néhány külföldre menekült jugoszláv kommunista vezérből áll, akik, miután széidultak a régi és te kintyenes munkásszervezeteket, szétszűsztezték a jugoszláv munkásmozgalmat.

Lángokban áll

a nagymányoki közsémbánya

Szegszárdról jelentik: Az Esztergom—szászvári közsémbánya részvénysaság Szászvár mellett levő nagymányoki közsémbányájában még meg nem állapítható okból tűz ütött ki. A bánya felszínén alkalmazott vészjelző-állomáson észrevették, hogy a bánya mélyén valamely szerencsétlenségnek kellett történnie s a bányászok a vészjel megadásával sürgős segítséget kérnek. Nemskóra újabb vészjel azt jelezte, hogy a bányászok a bányahílt felhuzását kéri. Néhány perccel utóbb a villanyerőre berendezelt bányahílt a felszínre ért. Amikor a hílt a világosságra ért, a szabadban levők megdöbbenve látták, hogy a hílttel egyetlen munkás síncs. Azonnal megértették a borzalmas katasztrófát, amiért észrevették, hogy a hílt mellett óriási füst tör fel az akna mélyéből.

A vészjelző állomás néhány perc alatt fellámpázta az egész környéket s a bánya füzöltsége önfeláldozó hártorsággal le akart szállni az aknába, hogy megmentse az ottrekedt munkásokat, akik elől a tűz és a füst teljesen elzárta az utat. A füzöltséknak minden áldozatos kísérletük s a többnapos munka dacára sem sikerült a tűz fészékhez hozzáférni, ugy, hogy az egész égő bányát, amelyet vízzel teljesen elárasztottak, el kellett falazni, mert kétségtelenül megállapították, hogy az égő bánya mélyén a munkások megfulladtak, vagy megégették.

Szerdán reggel a füzöltsék felbontták az egyik elfalazott bányatárat, azonban újabb falazással ismét el kellett azt a részt zárni, mert odalenn még tombolva dühöngött a tűz, amely már teljesen elhamvasztotta a bányagerendákat és valószínűleg már bekapott a szénrétegre is, amely pusztítóan ég.

A borzalmas bányacsésről értesítettek telefonon a székszárdi ügyészséggel, ahonnan bizottság szállott ki. De a dühöngő tűz miatt a bizottságnak ott ideig nem sikerült határozott megállapításokat tenni, sem a füzvész kiküldetésének okára, sem a kár, valamint az áldozatok megállapítására.

Az égő bánya befalazott akná elől

százzával állnak a javjeszkelő asszonyok és gyerekek, akik a legkésőbbet is bizonytalanságban várnak nem remélt híreket hozzátartozóikról. A menélt munkások csak a legnagyobb nehézséggel kísérlehetők meg, de legtöbbször eredménytelenül, mert

Feloldották a behozatali tilalmat

— A fényüzési cikkek új vámtarifája —

A fényüzési cikkek behozatalára vonatkozó tilalmat a pénzügyminiszterium a kereskedelmi miniszteriummal egyetértően, feloldotta. A rendelet már megérkezett a subotocai vámhivatalhoz is.

Az új rendeletnek a fő lényege az, hogy megszünteti a fényüzési cikkek kategóriájában sorozott árú eddigi behozatali tilalmát, ezzel szemben azonban háromszorosára emeli fel ezeknek az árúknak a vámléteket. Ez a drágulás abban nyilvánul meg, hogy a vámot nem, mint eddig, ezüstdinároknak, hanem aranyarításban kell leróni. Az ezüstdinár hivatalos árszója tudvalevőleg két papirdinárnak, az aranydinár parítása pedig hat

Legyilkolják az amnesztíás román kommunistákat

— A besszarábiai katonaság egyéni akciói —

Bukarestből jentik: A nyilvánosság előtt utabban élönken foglalkoztatják azok a titokzatos elűnések, melyek az utóbbi napokban Besszarábiában napfényre kerültek.

Mint ismeretes, Mária királylány esküvője alkalmából Ferdinand román király az összes politikai bűnösöknek amnesztíát adott, melynek folytán a katorozatott kommunista vezetők legnagyobb része is szabaddá került. Így visszatértek Besszarábiába is a kommunista vezetők, de nemskóra titokzatos módon elűntek. Háromnak a holtestét meg is találták és agnosztálták. Eleinte csak süttogtak róla, de később a lapok is megírták, hogy a gyilkos-

az égő tárna pusztító tüze lehetetlen és minden próbálkozást.

A bányagazgatóság közlése szerint a menélt munkásokkal sikerrel fejezték be, csupán két munkás eseti a tűz áldozatai. E nyilatkozatnak azonban kevés hitelt tulajdonítanak.

papirdinárnak felel meg, így a vám drágulása 300 százaléknak felel meg.

A rendelet külön intézkedéseket tartalmaz azokra a luxuscikkekre vonatkozólag, amelyekre a beföldi iparunk van szüksége, további feldolgozást véget. Ezeknek a vámléteke a fényüzési cikkekre kivett vámnak a felét teszi ki. Ilyen esetekben a kivételes mérsékelt elvámoláshoz a fővámgazgatóság engedélyre van szükség.

Az építkezések megkönnyítése céljából a pénzügyminiszter a légtéknak és telőserűnek vámentes behozatalát engedélyzte. Ez az árú semmiféle vámléteket alá nem esik.

Az új vámrrendelet július 4 én lépett életbe.

ságokban a katonai hatóságok keze jászik közre.

A közvélemény nyomása alatt a kormány Bukarestbe rendelte Besszarábia katonai kormányzóját Popovicíu tábornokot, jelentéstét véget. Popovicíu referatuma után a belügyminiszter magához hívatta a sajtó képviselőit és közölte velük, hogy a katonai kormányzó jelentése őt nem elégtű ki és mindent el fog követni, hogy ezekről a titokzatos gyilkosságokról leránták a leplet és s a bűnösök megbűnhődjenek.

A lapok a belügyminiszter nyilatkozata dacára is erőlyesen követelik az egyéni akciók elleni leghatározottabb fellépést.

Népszavazás dönt Németországban az államforma kérdésében

Füzöltszlják a birodalmi gyűlést - Munkáskormány alakul?

Berlinből jelentik: A polgári kormánypártoknak az a törekvése, hogy a német néppártnak a kormányba való bevonásával elkerüljék a kormánypolitika balraakaranyodását, újabb súlyos válsággal fenyegeti Németországot. Most már kétségtelen, hogy

a krízis a birodalmi gyűlést füzöltszljától fog végződni.

Ugy a szociáldemokraták, mint a független szocialisták ellenzik a német néppárt bevonását a kormányba és arra hivatkoznak, hogy a Wirth-kormány minden bel- és külpolitikai kérdésben csak a szociáldemokrata és a független szocialista pártban talált föltétlen támogatást,

noha az utóbbi hivatalosan mint ellenlétké párt szerepelt. A szocialista pártok bizalmatlanok a német néppárttal szemben — amely egyébként már hajlandónak nyilatkozott a kormányba való belépésre — és ezen a bizalmatlanságon még Strassemann csütörtöki beszéde sem tudott sokat változtatni. Hivatkoznak arra, hogy a német néppárt eddig annyit véteit a köztársaság ellen és ennek a pártnak legelőbb is nagyrésze összekötésében állott az agresszív reakcióssokkal, hogy republikánus érzelmeiben nem igen lehet bízni.

Az ellentétek a szocialista és a

polgári pártok között kifejezésre jutottak a birodalmi gyűlés joggyűi bizottságának csütörtöki ülésén is, amelyen a köztársaság védelméről szóló törvényt tárgyalták.

A polgári pártok módosító indítványikkal igyekeztek azokat a szakaszokat enyhíteni, amelyek a hadlűntetésről és a hivatalnokoknak a köztársaság védelmére irányuló kötelezettségeiről szólnak, míg a szociáldemokraták és a független szocialisták éppen ezeket a szakaszokat még ki akarják élezni.

A szociáldemokraták álláspontját egyik szónokuk ezzel a mondattal jelezte:

— A köztársaság elveszett, ha nem lép föl kellő keménységgel.

Csütörtökön a késő esti órákban parlamenti körökben az a tellogas kerekedett felül, hogy föl kell osztalni a birodalmi gyűlést, hogy azután a választásokon döntsön a nép afölött, hogy a köztársaság továbbra is vagy visszaállítsák-e a monarchiát. Hogy milyen megrázóvalatásokkal járna a választás, azt ma még el sem lehet gondolni. Bizonyos, hogy a jól megszervezett jobboldali terroristák minden erejükkel latbatvették, hogy céljaikat elérjék, de a még jobban megszervezett munkásság is sorompóba állna. Egyébként

a független szocialisták újból fölvették azt az eszmét, amelyet már 1920 áprilisában a Kapp-pücs leverése után szelölöttek, hogy tudniillik munkáskormányt alakítsanak.

Ez a terv azonban csak úgy valósulhatna meg, ha előbb a demokrata pártot szétröbontják, ezt azonban a szociáldemokraták nem akarják megtenni, mert hiszen Wirth, akilhez föltétlenül ragaszkodnak, a demokrata párt tagja és így ennek a pártnak a bukása veszélyeztetné Wirth helyzetét is.

A magyar kormány hatát üzent a drágaságnak

A magyar nemzetgyűlés pénteki ülése

Budapestről jelentik: Bethlen miniszterelnök péntek délelött a sajtó képviselőit magához kéréte és közölte velük, hogy a kormány a drágaság kérdésében erőteljes intézkedésekre szánta magát. A drágaság — mondotta — első sorban valuta kérdés. Ezért a legelső feladat, hogy az állami háztartás egyensúlya rendbe jöjjön, mert elsősorban ettől várható a valuta emelkedése. A probléma három részre oszlik: élelmicikkekről, lakásról és iparcikkekről való gondoskodásra. Kénytelen az ellátások számát apasztani. A lakásépítés nem állami feladat. A lakásrendeletet ki kellett adni, mert az alternatíva ez volt: vagy megvédeni a magántulajdont, vagy szocializálni. A kormány a magántulajdon mellett döntött. Új adókat is kell behozni, bár ezek okozni fogják a drágaságot.

A nemzetgyűlés pénteki ülése

Budapestről jelentik: A nemzetgyűlés pénteki ülésén napirendeltű Vass József miniszter beterjesztette az új lakásrendeletet és kérte, hogy a nemzetgyűlés bizottságot küldjön ki a drágaság leküzdésének módozatai letárgyalására.

Ezután folytatták az indemnitás tárgyalását.

Az első szónok Őri-Szabó Dezső egységspárti volt, aki azt állítja, hogy a választások erőszakosságára vonatkozó vádaskodások nem helytűllők. Nem helytűllő különösen a szocialistáké, akik a Károlyi-lorszak idején visszavették a szabadságjogokkal. Ha a szocialisták hibákat látnak, jöjjenek kritikával de ne az erkölcsbíró tőgáját öltsek magukra. Szocialis reformokat sürget, progresszív adózást, különösen a földadónál, továbbá valuta- és hadmentességi adót. A tiszviselők közül először a vagyonosokat menesszék. A földreformot a nemzetgyűlés siettesse. Az indemnitást elfogadja.

Ezután Giesswein Sándor beszélt. Meg kell törni a kapitalizmus egyeduralmát, — mondotta — mert az a jelenkor legnagyobb betegsége. A társadalmi bekéröl nemcsak szavalni, hanem komoly tettekkel biztosítani is kell. Az indemnitást nem fogadja el.

RUFF

féle csokoládébononok utolérhetetlenek

Alamizsna buzavaluában

A koldusiparnak is vannak kasztjai. Valamikor legelőkelőbb és legjövendőbb stand volt a templomok előtt koldulni. Az imádságra menő ájlatos férfiak és azok, akik a hitben megvilágosodtak, könnyű szívet adtak a krajcárokat, meg a hatosokat. Koldus körökben nagy becsülete volt a temető kapujának is, mint koldusstandnak. Az elmulás gondolata, a halál közelsége adakozóvá tette még a keményszívű embereket is. A forgalmas utca sarka szintén szép jövedelmet biztosított. Az utcai járókelő azonban a pénzért igazi nyomort akart. Bónák, vakok, vagy meztelen gyereket szoptató anyák tudtak csak boldogulni a zajló utcán.

A koldusoknak ezek az előkelő osztályai lenézéssel tekintettek azokra a szerencsétlen kollégáikra, akik kénytelenek voltak aruk verejtékével keresni a kenyerüket, akik ajtóról-ajtóra jártak, hogy egy darab kenyeret, egy kis maradék fözeléket s nagy ritkán valami pénzt kapjanak.

A valutáris viszonyok azonban a koldusiparban is igen jelentős változásokat teremtettek. A templomi koldusok, a temető kapujában szomorkodók s az utca sarkok kéregelői — hogy úgy mondjuk — elszegényedtek. Ezeknek most felokip az álluk. Mert ha még oly jósvívek is az emberek, mit kapnak ezek? Pénzt. A krajcár helyett negyed, fél — sőt talán egész dinárost is, de a legmeghatottabb templomjáró, a leginkább megrendült gyászoló és az emberi nyomorúság jósvíve meghatottja is vigyáz arra, hogy ha már alamizsnát ad, a leggyűrűtöbbség, legrongyosabb negyed és féldinárosától szabaduljon meg s egy sem ad, még csak véletlenül sem egy áldinárosot. Már pedig mit lehet csinálni mostanában az aprópénzzel? Senki sem akarja elfogadni, még a kupica pálinkát sem adják ki a sarkban, ha csupa aprópénzzel fizetnek érte. Az egy és negyeddináros íjlesztően közeledik ahhoz, hogy úgy féljen tőle, mint nem régebben az egy és kétkoronás jancsibankóktól, amelyek bevonásánál a koldustársadalmat majdnem nagyobb károsodás érte, mint a kereskedővilágot, amikor kísértették, hogy a forgalomban lévő ezresek nagy részén hamis a bélyeg.

Most azoknak a koldusoknak volna jó dolguk, akik kenyeret, meg fözeléket kapnának alamizsna gyanánt. De a polgármesterek kis lakásában, amelyeknek aajtánál a koldusok kopogtatásának, nem igen van fölösleges kenyér s a maradék fözelék megbecsült vacsora, vagy ebéd-menü, nem lehet könnyelműen koldusnak ajándékozni.

A koldusleleményesség, az az ötlelesség, amelynek a szükség a szülőanya, új terepnumot fedezett fel, ahol az emberi könyörületességhez hozzá lehet férni. A koldusok ellepték a gabonapiacot. Ott, ahol az élet árulják, ahol a föld bőséges természet váltják be ropogós ezresekre, amelyeken megint csak földet lehet venni, ott jelenik meg a maga siraitól való alázottságával a nyomor s azoktól kér, akiknek megadott, hogy arathassanak. A gabonavásártól koldusai búzát, rozst, árpat, vagy kukoricát kérnek. A zsák búzán bizony meg sem látszik, ha egy maréklat elvesznek belőle azok számára, akiknek nem termel kalászi a kalásztérlet nap. A gabonapiac koldusa hajnalban megy ki, amikor még nincs ott a kereskedő, hogy búzát kapjon, ne pénzt. A buza az igazi érték. A buza a kenyér, a buza az élet, az aprópénzért, amit a koldusnak adnának, nehéz kenyeret kapni.

A szubitcai piacon ilyenkor százával állnak a kocsi, megrakva zsákokkal s a zsákokban aranyik a bu-

za. Azt lehetne hinni, hogy egy-egy hetipiacra a szorgalmas koldus zsákszám szedi össze a búzát.

Ma hajnalban megkérdeztem az egyik koldust, aki szemmel láthatólag a legszerényebb és a legszegényebb volt társai között, hogy a gabonalamizsna gyűjtése milyen üzlet.

— Gazdák ezek uram, — mondotta a gabonakoldus, aki vérvéllyel igyekezett a háboruban védeni ezt a földet, amely gazdag aratással örvendeztet

meg birtokosait, — Gazdák, akik nagyon nehéz kezűek Nem markol bele egyik se a zsákba, csak a két uja között emel egy pár szem búzát s azt teszi a kalapomba. Zsebbe haza lehet vinni az egészét, amit összedeztem. Nincs ez egy kilóra való sem, s szomorúan nézett az őrös tarisznyára, meg a talán tíz-tizenkét koronát érő buzarakára, amelyet husz-harminc gazda adott össze a nyomorúság eszedklő szavára.

Rémhírek előzik meg az állampolgárságról szóló törvényt

— Ismeretlen javaslat, jól ismert félelmek —

Az állampolgárság megszerzéséről szóló törvényt most készítik elő és annak egyetlen részlete sem ismeretes még. Ellenőrizhetetlen forrásból olyan rémhírek előzik meg ezt a fontos törvényjavaslatot, amelyek a legnagyobb fokban alkalmasak nyugtalanság keltésére.

Hogy kiknek az érdeke ezeknek a rémhíreknek a terjesztése, azt most nem kutatjuk, azonban nyilvánvaló, hogy milyen tendenciájuk van ezeknek a híreknek, amelyeknek komolyságában nem lehet egy percig sem binni. A közönség azonban nem tudja a híreket ellenőrizni és különben is hajlamos arra, hogy a rémhíreknek hitelt adjon. Ennek következtében néhány nap óta a legnagyobb ijedelem észlelhető az érdekeltek közt, akik mind jól informáltak helyre hivatkozva annak bizonyítására, hogy a kézzel írt törvény milyen súlyos feltételekhez fogja kötni a nemzetségeket az S. H. S. állampolgárság megszerzését. Elsősorban a háború alatt bekötött zött nem szláv lakosok között terjesztik bizonyos helyről azt a hírt, hogy a lakosságnak ez a kategóriája egyáltalán nem lesz jogosult az állampolgárság megszerzésére. Miután pedig bizonyos jövő esztendő határidőt is emlegetnek ezzel kapcsolatban, amely-

nek lejárták mindazoknak, akik nem kapják meg az S. H. S. állampolgárságot, el kellene hagyni az ország területét, érthető az érdekeltek megdöbbenése. Nagyrészt ugyanis olyanokról van szó, akik már évek óta laknak itt és üzleti vállalkozásuk, valamint egész egzisztenciájuk ide köti őket. Miután ezekre nézve valóságos katasztrófát jelentene kiutasításuk, érthető, hogy a hiszékenyek már most minden befolyást érvényesíteni akarnak érdekeik megvédésére.

Ugyanezek a nyilvánvaló tendenciával terjesztett hírek általában a nemzeti kisebbségekhez tartozók állampolgárságának megszerzését is a legsúlyosabb feltételekhez kötik és ez esetben is kiutasításokat emlegetnek.

Ezekkel a hírekkel, mint általában a rémhírekkel, érdemlegesen nem lehet és nem is szabad foglalkozni. Csak nem árt a figyelemfelkeltés az érdekelteknek, hogy ne illeszkedjenek a híreszteléseknek. Az állampolgárságról szóló törvényjavaslatot még a minisztériumnak sem fogadta el végleg. Amíg a javaslatból törvény nem lesz, addig rendkívüli változásokon mehet keresztül, s ma még az is bizonytalan, hogy e híresztelésekre a javaslat szövege nyújt-e alapot.

Mi történik az elváromatlan csomagokkal?

— A postaigazgatóság újabb rendelete —

A devizarendelet káros hatásairól már több ízben írtunk. Ez a káros hatás a kereskedelmi élet minden vonatkozásában jelentkezik. Különösen súlyosan érzik a devizarendeletnek hatását azok a kereskedők, akiknek külföldi összeköttetések vannak. Már hónapokkal ezelőtt megnyílt Magyarország és az SHS királyság között a postacsomag-forgalom és így a Csehszlovákiából és Németországból érkező csomagokat nem Mariboron, hanem Magyarországon keresztül kapják meg az SHS királyság kereskedői. Természetesen a Magyarországon át való szállítás az ügyletek gyorsabb lebonyolítását jelent. Ennek az lenne a következménye, hogy a kereskedők külföldről rendelt áruikat még Dél-Németország legtavolabbi pontjairól is egy hét alatt megkapják. A csomagok megérkezési ideje valóságban nem is több, azonban amíg a szubitcai vasuti postáról a kereskedőhöz jut az áru, három-négy hét is beletelik. Ez a késedelem nem a posta- vagy a vasuti hivatalkóknak mulik, hanem az a devizarendelet okozza. A devizaberzés körülményességét már több ízben szóvá tettük. A devizarendelet értelmében a novisadi Narodna-Banka által látalmazott számla és a valutavásárlásra feljogosított engedély felmutatása után történik meg a csomagok elvámolása, illetve kiadása. Ennek a két okmányoknak a beszerzése, minthogy az egész Vajdaságban csak az egyetlen novisadi Narodna-Banka végzi, két-három hetet is igénybe vesz. A rendelkezés azonban nemcsak időbeli vesz-

teséget, ami pedig szezoncikknél nagyon fontos, jelent a kereskedőknek, hanem az áruinak újabb költségekkel való megterhelését.

Ennek a következtében a kereskedők az utóbbi időben úgy szabotálták a devizarendelet ellen, hogy a címükre érkező csomagokat nem váltották ki. A kereskedők szabotálásnak az lett az eredménye, hogy a szubitcai vasuti postán két vagon külföldről érkezett kiváltatlan postacsomag teleszik.

A vasuti posta főnöke több ízben felszólította az érdekelteket, hogy váltásd ki csomagjaikat. A felszólítás nem járt eredménnyel, mert a kereskedők az idegen valuták árának rohamos emelkedése következtében sem akarták a csomagokat átvenni. A postafőnökség a szolgálati szabályzat értelmében, mely szerint az át nem vett csomagokat bizonyos határidő lejárta után a földadónk visszaküldhetők, akart eljárni. Előbb azonban a novisadi postaigazgatósághoz fordult, ahonnan azt a rendelkezést kapta, hogy mindaddig, amíg a postaiügyi minisztérium részéről közvetlen intézkedés nem történik, ne küldje vissza a csomagokat.

Az át nem vett postacsomagok száma az alatt az idő alatt pedig folyton nő és a kereskedők, akik a közcikket várakozás után felszökent áron tudnak csak idegen valutát beszerezni, inkább veszni hagyják áruikat, mint sem azokat kiváltásd.

A kereskedők nagy érdeklődéssel várják a pénzügyminiszteri intézkedést.

Határkiigazítási munkálatok a jugoszláv-román határon

A román és az SHS. határkiigazító bizottság munkáját eddig késleltette és akadályozta az a körülmény, hogy a bizottságoknak nem volt felhatalmazásuk végleges és konkrét határozatokat hozni, hanem minden megyeződést csak ad referendum vettek és a kormányok elé terjesztettek, ami új tárgyalásokat, hónapokig tartó minisztériumi vitákat eredményezett és végeredményben nem járt eredménnyel, mert a bizottsági javaslatokat korrigálták és új tárgyalások felvételét rendelték el.

Ennek az állapotnak a megszüntetésére a két kormány elhatározta, hogy a határkiigazító bizottságok újra felveszik a tárgyalások folyamatát, de most már teljes felhatalmazást kapnak, hogy végleges határozatokat hozhatnak, a kormányok megkérdésére nélkül is.

A pénzügyminisztérium vámügyi osztrályának főnöke már el is utazott Temesvárra, ahol a román szakértőkkel együttesen megállapítják a román-jugoszláv határmenti vámbesztás új rendjét.

Aláírásra vár az a megállapodás is, amely szerint a románok Oravica s Bázias között vasuti vonalat létesítenek, amely hatvan kilométeres vonalszakaszon jugoszlávian keresztül fog haladni és Vrsacot is érinteni fogja. Ezen a vonalszakaszon a menetdíj dinárértékben lesz fizetendő. Ugy tervezik, hogy az erre a vasutvonalra vonatkozó megállapodást rövidesen ratifikálni fogják.

Vaggonhiány miatt

neu jön fa Romániából

A jugoszláv piacon már hetek óta nagy a fahiány, ami érezhető abban is, hogy a fa ára az utóbbi időben jelentősen megnövekedett. A fahiánynak és ezzel kapcsolatban a tűzifa-drágaságnak nagyrészt az az oka, hogy a jugoszláv piacot elkerüli a román import, miáltal a jugoszláv kereskedők fagegrendelésüknek beszállítása körül súlyos zavarok állottak elő.

A román faimport, amely eddig is dominálta a piacot, az utóbbi időben teljesen megakadt. Megakadt azért, mert a vasutak, egy a román, mint jugoszláv részről, nem törődtek eléggé a vagonokkal. A határvonalakat kezelő román vasutigaigazgatóságok ugyanis vagonhiány miatt nem tudják az átmenetileg megnövekedett importot lebonyolítani. A román tűzifakészletek miatt hatalmas tömegben vannak félraktározva Gyertyámosnál, a román vámbatáron. Körülbelül ezer vagon tűzifa vár már több hete elszállításra a határállomásokon. Ebből a nagy mennyiségből időnkint áttut ugyanis néhány vagon Jugoszláviába, de rendszerint nyitolt kocsiok, aminek meg van az a hátránya, hogy a fa jórésze elvész utközben. Az ilyen megdézsmált vagonszállítmányokat azután természetesen nem veszik át a megrendelők, a jugoszláv határállomásokon lerakatták, sőt megtörténik az is, hogy a beérkezett fát a nyitolt vagonok miatt visszaküldik Romániába.

A jugoszláv vasutaknak, amelyek a román vasutigaigazgatóságokkal együtt szintén elzárkóznak a faszállítás sürgős és zavartalan lebonyolításától, gondoskodni kellene, hogy ez a lehetetlen helyzet megszűnjön. Mindent el kellene követniük, hogy a jugoszláv piacra gravitáló román szállítmányok bekerüljenek az országba, hogy ezzel az egyre növekvő fadrágaságnak elejét vegyék.

A temesvári ügyvédi kamara

a magyar tárgyalási nyelvért

Temesvárról jelentik: A temesvári ügyvédi kamara rendkívüli közgyűlést hívott össze, amely mintegy nyolcvan ügyvéd részvételével folyt le. A titkár felolvasta a dr. Ungár Adolf és társai által benyújtott határozati javaslatot. A javaslat állást foglal a régi kipróbált bírák nyugdíjaztatása ellen, kívánja a magyar nyelvnek kisegítendő nyelvként való további használatát és kéri azt, hogy a román átmeneti időt állapítására meg. A határozati javaslat sikrasszal továbbá a bírói elmozdíthatatlanság mellett is.

Dr. Ungár kifejtette, hogy javaslatát a multból vett számos példa, a nemzetközi szerződések idevonatkozó pontjai és a párisi egyezmény támogatják. Hangoztatta, hogy a kamara üléseiből mindig ki volt zárva a politika és a kamarát egyedül a jogszolgáltatás érdekei vezették. Ennek jegyében folyt le a kamara rendes közgyűlése is, amikor a román anyanyelvű dr. Gropsián Mihály temesvári ügyvéd kifejtette, hogy nem tartja helyesnek a magyar nyelvnek a bírósági termékből való kiűzését. Felkérte a kamarát, hogy fogadják el egyhangúlag határozati javaslatát.

A felszólalások sorából kiemelkedett a dr. Opreán Nistor nagyszemléklői ügyvéd, aki élénk helyeslést mellett hangoztatta, hogy

Romániában a magyar, német és szerb, nem idegen nyelvek.

Idegen csak az, ami az ország határain kívül van.

Grosián Mihály dr. szenátor elismerte, hogy a határozati javas-

lat jogos és indokolt, de figyelmezteti a közgyűlést, hogy annak elfogadásával a kamara autonómiájának felfüggesztését fogják kiprovokálni.

Dr. Ungár Adolf zárószavai után az elnök szavazás alá boesztotta a határozati javaslatot, amelyet a kamara 54 szavazattal 19 ellen elfogadott. A határozati javaslatban foglalt tiltakozást küldöttség útján juttatták el az igazságügyminiszterhez.

A kamara kívánságának teljesítésére azonban alig van kilátás,

A világháború meghazudtolta a fajelméletet

Tudós politikusok és politikus tudósok — Angolok és amerikaiak a fajelmélet torzító tükrében — Az igazi etológia feladatai

A modern világ embere nem tagadja meg a részvétét, sőt nem sajnál némi megvetést sem a középkortól, amikor hivalkodva sorjázhajta el maga előtt azokat a csodákat, amelyeket a technika és a tudomány mérhetetlen haladásá teremtett. Kétségkívül líláján is volt ezeknek a középkor, de volt egy nagy negatív erőnye: nem ismerte a nemzetek viszálykodását, a népek marakodását, amelynek Európa most annyira beteg, hogy, ha ki nem veti magából a láz mérgét, elenyved, mint hajdanta a kultúra őstelepei. Idegen volt a középkortól az a fajta gyűlölködés is, amely a tudomány és a művészet fenséges hajlékára se áttolja tájtékját odafreccsent. Utját állotta ennek már a latin nyelv is, amely az egyház és tudósok nyelve volt. A tudomány embere, tartozott légyen bármilyen nemzethez, mindenütt otthon érezhette magát.

Mennyivel másként van ez most, amikor mindenfélől lábál tapodják az emberi nem egységének az eszméjét. Égig nyulnak a falak, amelyek a népeket egymástól elválasztják és politikusok, tudósok meg köl-

mert egyidejűleg Bukarestben jött a miniszternél a temesvári Polgári Szervezet kezdeményezésére egy küldöttség, amelynek útja azonban igen kevés eredménnyel végződött. Florescu igazságügyminiszter kijelentette a küldöttségnek, hogy

a román tárgyalási nyelve vonatkozó rendelkezést fenntartja, azonban azt a rendelkezést, mely a folyamatban lévő régebbi perek iratainak román nyelvre való fordítására vonatkozik, hatályon kívül helyezi.

lők gondoskodnak róla, hogy repedés ne támadjon rajtok valamiképpen. Mélyreható az a befolyás, ami a modern biológia és etológia közreműködésének mindebben osztályrészül jutott.

A népeket elválasztó momentumok szabályokba való foglalásának ezt a processzust teljesen megmételtyezte a modern fajelmélet.

A fajelmélet híví koponyaméréseket végeznek és azt hirdetik, hogy a nemzetek meggyezetésére való főrekvés abnormális valami; a normalitást a népek gyűlölködése képviseli, mert ez magától a természetből következik, amely a népeket testre és lélekre más-más formára teremtette. A fajelmélet hirdetőit közbömbösen hagyja az a megállapítás, hogy a legújabb tudományos antropológia egyáltalán nem erősíti meg azt a vélekedést, amely szerint a koponyaalkat, egyáltalán a test formája, a fajok állandóan megkülönböztető ismérvei. Sőt éppen a legerősebb kéttelyle fogadja, hogy vannak-e egyáltalán olyan fajok, amelyeket a fajelmélet megkonstruált.

Mindinkább az a tudományosan meg-alapozott felfogás lép előtérbe, hogy az emberi testalkat az éghajlat, az életmód és a kultúra minémiségének az eredménye. De még ha konce-dálja is az ember, hogy vannak fa-jok, amelyeknek jellegzetes testalka-tuk van, akkor is azt bizonyítják a kutatások, hogy

nincs nép, amely egy bizonyos fajt akár egészben, akár csak részben is képviselne, hanem minden nép, legalább Európá-ban, a legkülönbözőbb fajok ke-resztesződésből állott elő.

A fajelmélet, amely a hosszukás koponyaalkatot a magasabbrendűség, a rövidebbet pedig a munkásosztály jellegzetes ismérvének állítja oda, az antiszemizmusknak is tudományos alapozására igyekszik.

Sok jel vall rá, hogy az igazi konzolidáció bekövetkeztével elcsene-veszedik a tudományok ez a kon-junkturális ága és mivelői arra az ér-telkre szállítodnak le, amelyet az igazi tudomány mér ki számukra. De ez csak a jövő zenéje. Az azon-ban, amit ennek a fajelméletnek a követői a háború kezdetén és tartama alatt a középEurópai államok, fő-képpen pedig Németország és a mo-narkia testére mértek, sajádon élő jelen. Az a szerencsétlen skatulyás-dí, amely mindent rendszerbe akar préselni, mindenben a fajkérdést ráncigálja elő, kérészesen meg-bosszulta magát KözépEurópán, fő-legal az angolokkal és az amerikaiak-kal szemben. Sztratégiai, állammű-vezetésen kívül a világháború sorsá-ra jelentős befolyással volt a fajel-méletnek egyik tetszetős, kéjelegve ismételt jelszava, hogy az angol és amerikai nép halmárlelteléből teljességgel hiányzik az ádozatkezs-ség. A fajelmélet szerint az angol és az amerikai nép csak üzletre gondol, képtelen egységiséget az állam szol-gálatába állítani, életét, vétét a ha-záért feláldozni, egyszerűen ideális

Mese a kecskéről

(Orosz mese)

Fordította: Salamon Frigyes

Élt a városban egy Sólem nevű szegény ember. Pénze egyáltalán nem volt, de volt nagyon nagy családja és egészen kicsiny házikója. Sólem rongyszédő volt, s a feleségének volt egy kecskéje, Gyermeküknek se szeri, se száma. Olyan sokan voltak a gyermekek, hogy a házikóban nem is fért el mindenki, s egy részük kénytelen volt a szomszédoknál háltni. Sólem a rongyokkal telt zsákokat az udvaron rendezgette; ott volt szintén földel alatt a kecske. Sólemnek rossz volt a sora elviselhetetlen volt az élete a piszok és az ényomottság miatt. Egy-szer azt hallotta a szomszédoktól, hogy a környéken él egy nagy tudós, szentéletű és nagyvező ember, olyan nagyvező, hogy minden szerencsétlen-nek tanácsot tud adni: mit tegyen, hon-megdélhessen, Elbeszélte neki Só-lem az egész életét: hogy óví éhez-nek, hogy nincs helyük a lakásban, ho-m a fojtó levegő miatt betegok a gyermekek, ho-m az udvarból behatol a rongyok bűze, hogy a kecske nem ad már elég tejet, mert a pusztá földön alszik, stb., stb. Mindent elmon-dott és a bölcs ember figyelmesen hallgatta.

— Mit mondasz, szent atyám? Van számomra kegyelem az Istennél?

— Minden jól lesz. Eredj haza. Szédő össze gyermekeidet és mátló fogva ne töltsék az éjjelt a szomszédoknál!

— Atyám, nincs nálunk elég hely! válaszolt félénken Sólem,

— Nem baj. Tégy ugy, amint mondtam!

Sólem haza vitte valamennyi gyermekét, hogy otthon töltsék az éjszakát. A gyerekek sirtak, Senki sem aludt.

Ujból elment Sólem a bölcs emberhez.

— Nos, hogy vagy?
— Áldassék Isten és az Ó szent ember! Rosszul, atyám! Még rosszabbul, mint előbb!

— Vidd be a rongyokkal telt zsákokat a lakásba és ott rendezd el.
— A lakásban rendezem a rongyokat?!

— Ugy van. Cselekedjél tanácsom szerint!

Sólem hozzáfogott, hogy elrendezze a rongyokat, csontokat, szemeket a lakásban. De olyan bűz áradt ki belőlük, hogy lehetetlen volt lélekzetel venni. A legidősebb fiu dühében betört egy ablakot, hogy egy kis friss levegőt becsásson be. Mit tegyen Sólem? Ujból kénytelen volt elmenni a bölcs emberhez.

— No, Sólem, hogy vagy?
— Száz évig élj, szent atyám! Nem jól vagyunk.

— Ragaszd be a betört ablakot. Ne tartsd többé a kecskét az udvarban, hanem vidd be a szobába — és ott maradjon veletek nappal és éjjel!
— A kecskét a szobába?! ... Nap-pal és éjjel?!

— Ugy van! Tégy ugy, amint mondtam.

Szomorúan vándorog haza Sólem. »Mit tudhatunk mi, műveletlenek? Jobbnak kell lenni ugy, ahogy ő mondta! Roppant bölcs ember, — tehát mindent tud, gondolja enged-

mesen Sólem. Bevitte a kecskét a lakásba. Nem volt ott többé élet, — valóságos pokollá vált az otthona. A gyerekek ujból megbetegedtek, egész nap sirtak. Rakásra fekdtek mindannyian. Az asszony nyögi: »jobb volna, ha meghalnának! Nincs már bátorságom! A kecske elfoglalja az egész szobáskát: hárhová fordulnak, mindenütt beléje botlanak. S még rá-adásul a kecske megszünt tejet adni...»

Sólem röstelle ujból terelni nyomorúságával a bölcs embert. Tört, tört, de mikor már nem tudta tovább elviselni a szenvedést, bekopogtatott a bölcs emberhez.

— No, hogy vagy?

— Áldassék a te bölcseséged, atyám! Nem tudom már, mi van velünk! Hát ne haragudjál meg ránk, Isten! Elviselhetetlenné vált az életünk. Könnyörgök, légy részvétell irántunk, szent atyám!

— Egyezzel meg a szomszédokkal: kérd őket, hogy éjjelre vegyék magukhoz gyermekeidet, s aztán léry vissza hozzáim.

— Helyezzem el a szomszédoknál a gyerekeket? Ez jó, — gondolja vidáman Sólem, — ez nagyon jó...

Elhelyezte a gyerekeket. Szabadabban lehetett mozogni a kis szobában. »Ugy látszik, nem hiába tekintik a szent atyát bölcsnek, — mondja Sólem, — megyek köszönetet mondani neki.«

— Nos, hogy vagy? — kérdi udvariasan a bölcs ember.

— Most jól, sokkal jobban, — válaszol vidáman Sólem.

— No, látod! És te kétségbe estél! Most vidd ki a rongyokat az udvarba

és ott rendezd el! Aztán léry vissza,

»Az udvarban rendezzem el a rongyokat! Milyen bölcs tanács! Igazi arany fejt! Az otthonunk valódi paradicsommá fog válni! S az anyjukom — hogy fog örülni! ... « Rohan haza Sólem, haza, ahonnan erőt és bátorságot merített.

Este a napi munka után Sólem feleségével az asztalnál ül: élveznek és hálát adnak Istennek a nagy kegyért: »Ime, milyen jó most! Se por, se piszok, se miazmák. Csak mintha a kecske nem jöt érezné magát a szobáskában és nyugtalanságot, kényvel-melenséget okozna nekünk, gondol-ják félénken a boldogok, szégyelve »hálátlanságukat« és »kapzsiságukat«. Köszönetet kell mondanok a bölcs embernek.

— No, hogy vagytok most, Sólem?

— Oh, atyám, oly jól, még csak nem is tudjuk, hogyan köszönjük meg, Csak a kecske...

— Ah, igen, a kecske? A kecskéről akarsz beszélni, nemde? Vidd ki az udvarba és helyezd vissza előbbi helyére.

Ötömmel telt meg Sólem szive. »Milyen bölcs ember! Micsoda bölcs ember! Kivinni a kecskét! Paradicsom lesz most a mi házuk S az anyjukom, milyen boldog lesz! ... «

Visszatették a kecskét előbbi helyé-re Sólem és felesége egymással szem-között állnak, szívük dagad az örömtől. »Most fogunk igazán élni! Csak így maradjon! Milyen ünnepegi! Minő boldogság!« suttogják félénken, boldogságukra gondolva. »Óriási, mérhe-tetlen, határtalan velünk szemben az Isten kegyelme!«

előként lelkesedni. Éppen az amerikai népnél, amelyet *dollárvádsz-nal, a prolit vad háziszlójának tartott*, mondott a fajelmélet a legteljesebb esütőfőket. Pedig a tudomány, a történelem igaz ismerői nagyon is tisztában voltak ennek a véresen tudatlan ideológiának a tarthatatlanságával. Az amerikai nép történetének felületese ismerete is meggyőzhet mindenkit róla, hogy

az amerikai nép a vallásosságig menő idealizmusra képes és telve van államára való mérhetetlen büszkeséggel, amely minden ál-dozatra hevíti.

Megmutatta ezt az amerikai polgárháborúban, amelyben az egybéként megvevő négek felszabadítása érdekében az egész nép tapraállott, a legnagyobb áldozatokat hozta, seregeket toborzott a legbékésebb üzletemberekből és egészen a most lezajlott világháborúig példátlan erőfeszítést fejtett ki. És *Anglia?* Nem volt az első, aki a női- és gyermekmunkát korlátok közé szorította, az egyesülési szabadságot megalkotta, a gyári felügyelők intézményét meghonosította? Az *egyének az állam alá való rendelkezése* ebben a kalmárnak kiképzett nemzetben odáig ment, hogy a háború előtt már komolyan foglalkoztak a *földbírók államosságának* gondolatával. A háborúban, csakugy mint a középeurópai államok, az *állami szocializmus* vizeire evezett át, a gyárak ezreit foglalta le, alakította át hadicélokra, kikapcsolta a vállalkozást, felüggesztette az egyesülési szabadságot. Az *állam minden volt, az egyén semmi.* A parlament hang nélkül szavazta meg az óriás adókat, zökkenés nélkül tért át bázilatoson rövid idő alatt az általános védőkötelezettség rendszerére, amelyre széles néprétegek a háború előtt még csak álmodban se gondoltak.

A tárgyilagos igazság érdekében való természetesen annak a megállapítás, hogy a *fajelmélet azon az oldalon is kitermelte a maga tudását.* Angliában népszerűsége tett szert az a tan, hogy az *angolszék nép kivételesen faj,* amely élesen megkülönböztetendő a *foreignerrel* (idegennel) szemben és amelyet a gondviselés *világuralomra,* vagy legalább is a *világ megreformálására* teremtett. Ami bennük germán keverék, azt megtagadják, mert ellenkezik a szabadság eszményével, annál szívesebben dicsekednek a *kelta és brit* vérokonsággal. Mindez a különbség odává kell hogy bujjék a *tudomány történelmi vizsgálódása* elől, amelynek szellemével meg nem fér az ilyen fajta etnológia és amelyet legjobban jellemez *Dieby,* a középkor tudós kutatója, amikor megállapítja:

Ha megtegyük a természetet, látjuk, hogy a gyermek mindenütt egyforma; csak az élet további folyamán vezetnek rossz szokások a nemzeti-ségi tagozódáshoz, amely az egyik állam lakóit a másikatól elidegeníteni alkalmak.

Olyan etnológiára kell törekednünk, amely *előítélet nélkül,* történelmi célok megvetésével való célja felé, hogy az *egy népek sajátosságait kutassa tisztán a tudomány,* nem pedig valamely párt érdekében. A tudomány a népsímnak nem szabja célul, hogy válaszfalak állítson fel a nemzetek közt, hanem hogy az *emberiség szolidaritásának alapjait azokat a vonásokat emelje ki, amelyek minden népben köze-sék.*

MOZAIK

A ma gyermeke

Egy suboticei ügyvéd hatéves kislia, akiből, hajlamai után ítélve — már most kitünően ismeri a valutanyelvet — egész biztosan bankvezér lesz, — nagyon rosszul viselte magát egész nap. Mikor egész napi „működés” után este lárdatn ágyba kerül, az apja elhatározza, hogy: „okosan fog vele beszélni”.

— Drága kislám — kezdi — nézd, javulj meg! Apuka kedvéért, jó?

A gyerek kicsit gondolkodik, aztán nagyon komolyan mondja: — Azt nem tudok, apukám. De majd inkább „szilárd” leszek.

A pesti cseléd

Est'e a nagysága a konyhában ült és mialatt Julcsa a teknő mellett állott a sámlin és mosott, mindenféléről beszélgettek.

— Nagysága kérem, — kérdezte Julis, mialatt erőteljes mozdulattal a száppon lés csavarta kifelé egy fehéreműből — mennyi lakosa lehet most Budapestnek?

— Budapestnek? Most? Hát... lehet egy millió.

Julcsa sóhajta csavart egyet a rubán és lebiggyesztette a száját: — Mi az, máma egy millió.

A fájdalmas hely

Rég emult időben volt, a háború vilárai közben. Szent karácsony estején a jölküli hadiműlomsné megvendégeli egyik kisebb kórház lábadozóit. Nagy karácsonya van, sok száz gyertyával, mindenféle kedves és praktikus ajándékokkal. És vacsora is van és tea, zene és műkedvelői előadás.

És az ajándékosítás után nagy cereklis van. Önagysága, a jótékony tündér kegyes megszólítással tünteti ki vendégeit. Mindenkihez van néhány kedves biztató szava.

Most egy fiatal zászlós elé lép, — ü van soron.

— Hogy van zászlós ur? Hogy érzi magát? ...

— Készönöm, nagyságos asszonyom. Most már sokkal jobban ...

— Sokat szenvedett?

— Nagyon.

— És hol sebesült meg voltaképpen?

— A Boszporuszon ...

— Szegény! Éppen ott? ... Hisz az rémeseb fájhat ...

A rejtélyes utas

Kirobog a vonat a suboticei állomásról. Jön a kalauz és ellenőrzi, lyukasítja a jegyeket. Az egyik utas bizalmasan a kalauzhoz fordul:

— Tiszteit uram. Ezennel átnyújtok önnek tisztelem jeleül egy kérelem lapasát öt dinárt. Nagyon fáradt vagyok és nagyon álmos. Aludni szeretnék. Az a kéréssem, hogy Verbászson szállítson ki a vonatból ...

— Igen uram. Verbászson fel fogom kelteni. Nyugodt lehet, nem fogom elfelejteni.

— Könnyű azt mondani, hogy felkeltem. De nálam ezt nehéz végrehajtani. Ugy alszom mint egy ágyu. Nálam nem elég ha azt mondja, hogy „tessek felkelni!” Nálam az se elég, ha jól megzáz. En akkor is tovább alszom. Engem meg kell fogni, meg kell rízni, meg kell lödítani s ki kell hajítani a vonatból. Semmi más nem használ nálam.

A kalauz nevet:

— Meglesz uram. Ön Verbászson repülni fog ...

Az utas boldogan hátradől és már a legmélyebb álomba is merül.

Idő múlva kinyitja a szemét. A szakszban csupa új utas. Katonák. Valakit megszólít:

— Kérem, messze van innen Verbász?

— Messze. Nagyon messze. Vagy másfél grányira visszafelé. Most hagyjuk el Novisádót.

Az utas elkezd eszeveszetten ordítani:

— Kalauz! Az istenért, hol a kalauz. Jön a kalauz:

— Mit mondtam én magának, hogy Verbászson keltsen fel! Adtam is öt dinár hóravallót! Miért nem kellett fel?

A kalauz merően maga elé bámul.

— Mit bámul? Feleljen. Miért nem kellett fel? ...

— Nem bámulok én, csak gondolkodom.

— Min gondolkozik?

— Hogyha az ur itt van, ki lehetett az a szegény utas, akit én Verbászson kidobtam a vonatból? ...

KÖZGAZDASÁG

Ha a Narodna Bankának nincs pénze. A valutaromlással — minden közgazdasági elméletet megszufova — együtt jár nálunk az egyre katasztrofálisabb pénzhány. A kamatláb folyton emelkedik, tehát a termelés megrághul s egyre nő a drágaság is. A pénzhányban szenvedők számára vigasztalólag hathat, hogy magának a bankjegykibocsátó intézetnek, a Narodna Bankának sincs pénze, vagyis nem minden fiókjának áll rendelkezésre a szükséges bankjegy mennyiség. A Narodna Banka zagrebi fiókja napok óta csak jövájra a felekek az átutalásokat, azonban nem tudja kifizetni. A zagrebi bankok most ugy segítenek magukon és a Narodna Bankán, hogy a zagrebi bankfiók-csökkent szereznek a suboticei vagy a beogradi fiókhoz, itt felveszik a pénzt s a készpénzt küldönccelel szállítják le Zagrebba. Hogy ez időbe, pénzbe kerül s meglehetősen kockázatos módja is a pénzforgalom lebonyolításának, azt felesleges elmondani. Ha a Narodna Banka központja nem látja e fiókokat pénzzel, akkor a hiányt szenvedő bankfiók elviszi a pénzt a legközelebbi bankfiókból, ahol esetleg van pénz s egy szép napon hiába utaznak a zagrebi csékek Subotićára, ut sem tudják kifizetni, csékek kell kérti esetleg a banjalukai fiókhoz s az arbitrálnak egész új módja fejlődött. A bankok azt kémlik, hogy a Narodna Banka melyik fiókjának van pénze.

Egy naiv rendelet. A világon már mindenki tudja, hogy a devizarrendelet semmire se jó, legkevésbé pedig arra, hogy a valutát megjavítsa. Azt lehetne hinni, hogy ha még eddig nem is vonták vissza a devizarrendelet, hamarosan eltüntetik a föld színéről Kumanudi pénzügyminiszternek ezt a macakcsodásból kiadott torzszülöttjét. A jelek azonban azt mutatják, hogy a pénzügyminiszterium fenn akarja tartani még a rendeletet. Most körirat érkezett azokhoz a bankokhoz, amelyeknek devizaátutalási engedélyük van. A körlevelében több rendbeli keresztelkedést intéz a pénzügyminiszter a bankokhoz arra vonatkozólag, hogy ezek betartják-e a devizaforgalomra vonatkozó rendelet különböző pontjait.

A pénzügyminiszternek, mint többrendbeli nyilatkozatából megállapítható, igen rossz véleménye van a nagybankokról. Annakra naivnak azonban aligha hiszi őket, hogy akadjan egyetlen bank is, amelyek azt felelnék körkérdésre, hogy nem alkalmazkodják a rendelethez, amelynek betartását százezer dináros bírságok teszik kötelezővé.

Ezerháromszáz koronás buza-ára számítanak. Az új termés nagy szerű eredményétől mindenki olcsóbbodást remélt. Az a körülmény azonban, hogy a jó termés ellenére is

állandóan romlik a pénz értéke, keresztelte ezt a számítást. Az új buza ára a suboticei piacon ma 1280 koronára volt, a régi buzát 1400 koronás áron adták, Kereskedői körökben arra számítanak, hogy ha a valuta nem javul meg, 1300 korona lesz az új buza ára.

A pozsonyi keleti mintavásár. Julius 9-én nyitják meg a pozsonyi keleti mintavásárt. A vásár keretében nemcsak a csehszlovák ipar és kereskedelem minden produktív ága képviselve lesz, hanem az összes utó- és nagyipari államok ipara is. Amint az eddigi jelekből meg lehet állapítani, nagy érdeklődés mutatkozik a mintavásár iránt. A vezetőségnek eddig több ezer kiállító jelentkezett. A mintavásár rendezői ugy gondolják, miszerint Pozsony fekvése olyan, hogy az predestinálja arra, hogy az utó-államok blokkjában Bécs mostani szerepét átvegye s a legfontosabb gazdasági és kereskedelmi emporium legyen. A keleti országokkal való egyszerű vasúti összeköttetése s az olcsó dunai út lehetővé teszik, hogy a kelet és nyugat között a transzport szerepét játssza.

ELTÉRÉK

Zendülés a Vatikánban

A mai napnak is megvan a maga pikantériája: a pápai udvarban zendülés tört ki, formális lázadás a vatikáni közt ellen. A pápai testőrség, amelyet, ugy-átszik a komoly és exkluzív vatikáni levegő sem védett a mai idők szociális szemléletől, fegyvert fogott az udvarmesterei hivatal ellen s mára már vér folyt a csöndes, tiszteletreméltó pápai rezidenciában, amikor Gasparri bíboros közbeiepett és megmentette a helyzetet.

A jó múltkoriban a holland királyi udvarban történt meg az a furcsa és feltűnő eset, hogy az alkalmazottak munkástanácsot alakítottak, szovjetet, amit a kegyes holland király né szankcionált, udvarképesé tett. A szociális mozgalmaknak ezt a véresen komoly intimitását, mint szenzációs paródiát, mint extravagans valamit írták meg akkor az európai lapok. Szovjet — egy királyi udvarban: ez még most is olyan megdöbbentően és annyira hihetetlenül hangzik, mintha azt mondanánk, hogy Morgan bankár vagy a híres Rockefeller éhhalált halt az egyik washingtoni szegényházban. Az élet azonban nem törődik a csodálkozó emberekkel, megy tovább roham, kontrasztokat ölel össze, csodálatcelebrál, eseményeket borít föl, tradíciókat roppant szét és — megduplázza az udvari szovjet esetét: a pápai udvarban. Összességének földi tartományában felkelést szít, fegyveres zendülést, ami tragikus fordulatot is vehetett volna ha Gasparri bíboros nem ügyes és elveszti lélekjelenlétét. Akárhogy vesszük: csodálatos jel ez a békétlen idők horizontján. A mostani életben nagyon sok minden történik ugy, ahogy régebben nem történhetett, sok minden megesis, ami csodának is beillik.

Gondoljuk el: meddig ment el a földült szociális élet, ha eljutott a kétezerestendő hatalmas tradícióval körülbástyázott Vatikánba, a pápai udvarba, ahol a hideg akarát és béke atmoszférájába robbant ki váratlanul a kenyér-lázadás.

Csodálatos jel: a vörös kakas a Vatikán peremén.

— **Argentínai konzul Beogradban.** Hivatalosan jelentik: A kormány Danielo de Varios argentinai konzult hivatalosan elismerte.

— **A horvát tartományi főnök Beogradban.** Demetrovics Juraj horvát tartományi főnök Beogradba érkezett. A tartományi főnök utazásának politikai jelentősége van.

— **Olasz nyelvű lap Zagrebban.** A Fiuméből elmenekült *Voce del Popo*-o című lap Zagrebben fog megjelenni. A lap Fiume autonómiajért folytat küzdelmet.

— **A olaszországi szláv kisebbségek sorsa.** Triestből jelentik: Az olasz hatóságok minneképpen jóvá szeretnék tenni a szlovének sérelmét, mely őket régebben »Balkan« nevű székházuk lerombolásával érte. Mikor Viktor Emánuel király legutóbb Triestben járt, meglátogatta a rombolás színelhelyét és elítélte az eseményeket. Ujabbban pedig azt az ajánlatot tették a szlovén egyesületeknek, hogy a telket 5 millió dinárért megveszik. A szlovének azonban megtagadták, hogy a telkekre a fascisták akarnak székházat építeni, ezért az ajánlatot visszautasították. Most a városi hatóság magas kerítéssel vette körül a rombolás színelhelyét, hogy ne lássák a városba jövő idegenek és ne gyakorolhasson állandó izgató hatást a szlovénekra.

— **Steics kegyelmi ügye.** Beogradból jelentik: A „Politika“ híradása szerint Steicsnek kegyelmi ügye nincs összefüggésben *Nincsic*s külügyminiszter biédi tartózkodásával. Különben úgy Nincsic mint *Markovics* igazságügyminiszter még ma visszatért Bledből Beogradba. A lap szerint azok a hírek, mintha Steicsnek valamely hozzátartozója közbejárt volna a királyi párnál a megkegyelmezés érdekében, nem felel meg a valóságnak.

— **Csehszlovákiában megkezdték a parcellázást.** Prágából jelentik: A Csalóközben lévő magyar nagybirtokok parcellázását megkezdték. Elsősorban a Darányi, Dainoky és Malcomer birtokok kerülnek felosztásra. A csehszlovák parlament magyar képviselői ezzel kapcsolatosan interpellációt intéztek a földmivéleügyi miniszterhez, amelyben tiltakoznak a felosztásra kerülő földeknek telepek között való kiosztása ellen. Hivatkoztak arra, hogy Szlovákiában elsősorban

— **Kevéslik Beogradban az SHS királyság javára optáltak számát.** Beogradból jelentik: A „Politika“ értesülése szerint a vajdasági magyarok közül mindössze huszerezer gyakorolták opciójogukat az SHS állam javára. Ez a jogosultak tömegéhez képest igen kicsiny szám. Ugyanez mondható az olasz kisebbségről is, amely szintén csak igen kis mértékben optált Jugoszlávia javára.

— **Száz korona egy szó.** Bécsben július 15-étől száz korona lesz a fávírat díja szavankint. Ez a kedvezmény azonban csak azokra az országokra vonatkozik, amelyekkel Ausztriának kereskedelmi szerződése van. A többi államokba sokkal magasabb lesz a fávírat díja.

— **A német trónörökös vissza akar térni hazájába.** Berlinből jelentik: A német trónörökös a birodalmi kormánytól Németországba való beutazási engedélyt kért. A birodalmi gyűlés folyosóján hangzottak, hogy a mai hangulat mellett kérelmének teljesítése nem várható.

— **A vasuti személyzet biztosítása.** Beogradból jelentik: Ma jelent meg a közlekedési miniszterium rendelete a vasuti személyzet kötelező biztosításáról. A rendelet szerint nemcsak baleset, hanem betegség és halál esetére is biztosítani kell az összes vasutasokat.

— **Ujabb strand-szabályok Palicson.** A Strand igazgatósága mihez tartás végett közli a közönséggel, hogy a strandszabályok értelmében fürdőjegy ellenében a kabinok csak három óra hosszat használhatók. Ezen időn túl újabb fürdőjegyet kell váltani. Együttal figyelmezteti a strandigazgatóság a közönséget arra a rendőrkapitányi rendeletre, amely szerint férfiak csak fürdődresszben, a nők pedig teljes fürdőruhában fürdhetnek. Csakis fürdőnadrágban fürdeni, vagy a strandon tartózkodni nem szabad. A közönségnek az igazgatóság irodájában panaszkönyv áll rendelkezésére, amelyben esetleges sérelmeit és panaszait bejegyezheti.

— **Hannoverben véres zavargások voltak.** Hannoverből jelentik: A Peineban rendezett tüntetések után tegnap súlyos összeütközésekre került a sor. Harmincyole sebesültet kórházba szállítottak. Körülbelül husz munkást letartották.

— **A beogradi személyvonat késése.** Beogradból jelentik: A szerdán este 10 órakor Subotičára induló vonat, amelynek reggel 4 óra 25 perckor kellett volna ideérnie, egy másik vonathoz kapcsolva csak csütörtökön délután 3 órakor érkezett. Az órási késés oka, ami különböző verziókra adott alapot, az volt, hogy a mozdony az indulás pillanatában kisklott. A kisklák az utasok ijedelmén kívül más bajt nem okozott.

— **Lezuhant repülőgép.** Hamburgból jelentik: A Berlin és Hamburg között közlekedő postarepülőgép, amelynek a pilótán kívül négy utasa volt, Hamburg közelében lezuhant. Az utasok közül Fern Andra világhírű zeneszínész sulyosan megsebesült, a másik háromnak a sebesülése könnyebb természetű. A gép vezetője sebesülésébe még délután belehalt.

— **A Rathenau-ügy nyomozása.** Berlinből jelentik: Schwerinen elfogtak egy Ilsemann nevű egyént, mint akitől Rathenau merénylője a gyilkosság alkalmával használt ismétlőfegyvereket beszereztek. A gyilkosság Ilsemann lakása közelében egy mezejtőlben gyakorolták magukat a pisztoly használatában. Ugy látszik, a gyilkossággal Bade, a német nemzeti szövetség tagja, is kapcsolatban áll, mert a gyilkosság estéjén pártitüntetést tartott és ott olyan izgatott beszédet mondott, hogy a rendőrség most letartóztatta.

— **Lengyel tanárok jugoszláviai tanulmányutja.** Beogradból jelentik: Hetven egyetemi és középiskolai lengyel tanár érkezik a napokban Beogradba. A tanárok tanulmányozni fogják Jugoszlávia gazdasági és geográfiai viszonyait.

— **Kétezer csehszlovák szokolista jön Beogradba.** Az augusztusban megtartandó ljubljanai nemzetközi szokolizmusétn után 2000 csehszlovák szokolista Beogradba is ellátogat. A szokolisták Beograd város vendégei lesznek.

— **Véget ért a budapesti közüzemi munkások sztrájkja.** Budapestről jelentik: A keresztényszocialista közüzemi munkások sztrájkja befejeződött, miután a főváros tanácsa megígérte, hogy követeléseiket teljesíteni fogja.

(*) **Elveszett a Pirotska—Zomborski put.**—Városháza között péntek reggel egy rövid arany férfi óralánc Szent György tálfallal. Megtalálójára adja le, jutalom ellenében, a kiadói hivatalban. Fröhlich Ferenc okl. mérnök, V. Zomborska-ut. 17. 4707

Egy hasáb fa

Egy nagy, óles hasábla ballagott a hideg, behavazott utcán, meglapulva a díszes városi paloták tövében, gazdag, fényes, kirakatok előtt. A ladarabbal szoros összeköttetésben állt egy pöttömnyi fluska, nyole kilencéves, verszerű, sápadt gyerek, akiből nem látszott más, mint lázós-vörös, szelüta kezeskéje és nagy, ijedős lekte szemei, amelyekkel körülnézett, hogy nem látják-e a mellette lapulandó, prémesbundás, ödeltekéziyűs, hócipós embereket. Az ő cípjőre kívülről van rongyokba burkolva, hogy annak tátongó résein keresztül utjai meg ne dermedjenek. Sankája mélyen a túlre huzva, nadrájja szakadt, a felgyűrtnaku vékony kabátból pedig kikapkodt a két könyöke.

A teherváladarvány irányából jött a kisgyerek, ahoi szádszámra álltak a hóvizutár miatt ittrekedt láskosok. Az utcaidőregye lapdolták a kirendelt rabok a havat, a kis-ember pedig hasáblakádmányval írádrtan meg-megállt, nagyokat topogott vézna lábával, összedörzsölte lázós kezét, azután tovább igyekezett. Nehéz a fa, — és olyan hideg van a fűtlen szobában. Sietni kell! haza a tilosan-szerzett fűvel, hogy a szelüta szobában a többi, még apróbb emberkék meg ne idézzanak és a krumplit is meg lehessen főzni.

Ma megint talidokoztam az apró emberkével. A pályaudvar mellett ballagott és lezavda, vesződve vonszolt egy hasáblát maga után. A kisgyereknek eszébe jutott a tél hideg, amikor ugy dideregettek mindaddig, amíg nem vitte haza a fát...

Most visszaviszi a fát a vasútra, — mert anélkül is meleg van, nagyon meleg...

— **A nem végleges állami tisztviselők drágasági pótléka.** Beogradból jelentik: A pénzügyi bizottság illetékeltelennek mondotta ki magáét Derzics nemzeti szocialista képviselő indítványának tárgyalására, mely a nem ukázos tisztviselők drágasági pótlékának felemelését tartalmazza. Az indítvány így visszakerül majd a szkupstina elé.

— **Kirabolt kereskedő.** Novisadról jelentik: Brama Reisner, osijekri kereskedő jelentést tett a rendőrségen, hogy csütörtökön hajnalban, amikor megérkezett a novisadi állomásra, gyalog, a kezében két kézi csomaggal megindult a város felé. Utközben valamit leejtve lehajolt és a zsebéből az iratit kiestek. Amikor összeakarta azokat szedni, két ismeretlen egyén rátámadt, akik elvették tőle kézcsmagjait és az iratit között levő pénzt. A rendőrség megindította a nyomozást.

— **Jelentkeznek az albán rablók.** Niksicsi jelentés szerint a széjelvett albán rablóbandák tagjai önként jelentkeznek a hatóságok előtt, amelyek összefogják és internálják őket.

— **A fascista zavargások.** Rómából jelentik: A Délolaszországban kitört zavargás egyre nagyobb mérvet kapott. Barletta városában a fascisták egy követsége felszólította a polgármestert és a városi tanácsot, hogy nekik a hatalmat átadja s csak néhány napi interregnum után áll helyre a törvényes kormányza. San Giovanniában a fascisták elkergették a szocialista városi tanácsot és saját hibeikből nevezték ki a városi vezetőségét.

— **A föld ára Magyarországon.** Hódmezővásárhely határában Tóth-Kovács István eladott negyvenkét hold földet. A vevők Adler Miksáné dr.-né és társai hatmilliókétszázhaterezer koronát fizettek a földért. Tehát egy holdért jóval többet félmillió koronánál.

(*) **Az elbocsátott magyar tisztviselő család.** Az éhséggel küzdő elbocsátott magyar tisztviselőcsalád részére gyűjtésünket befejeztük már, azonban még egyre érkeznek adományok. Harunat Lajos Srpski Milicias 10 dinár, Glasz Odón Vrsac 50 dinárt, N. N. 100 dinárt, a moholi polgári dalkör 20 dinárt küldött be. Az összegeket a jelzett célra fordítottuk.

(*) **Nincs többé toilleto gond,** mióta Fehér francia és angol nőidivatszalonna Novisad, Kiszácsi-utca 20. megnyitott.

(*) **Hangverseny a palicsi Strandon.** Vasárnap este 9 órai kezdettel nagyszabású hangversenyt rendez a Strand igazgatósága. Nagy áldozatok árán sikerült lehozni Matiascs Lőrinc zeneszerző zongoraművészt és Makkai Oli operabánesnőt. Matiascs neve nem csak Jugoszláviában, de a külföldön is ismert. A novisadi közönség legnagyobb sajnálatára megvált az ottani operatől és elszerződött a ljubljanai állami operához karnagynak. Makkai Oli énekesnő a novisadi zenekedvelő közönség kedvence. Nívós műsorok kiemelkedő száma: Bach D-moll szonáta és fuga, Wagner: Feuerlaube és saját szerzemények, zongorán előadja Matiascs. Toska: Nagy ária, Leon Kavallo: Mattinota, E' Di Cassio: Oo solo mio. Marofessi: Lafaletta, Mascagni: Cavaleria Rusitcana nagy ária, éneklő Makkai Oli, zongorán kíséri Matiascs. A hangversenyeire belépődij nincs, csak fogyasztási jegyek vannak. Egész éjjel társaskocsi közlekedés. 4689

SPORT

Jugoszlávia bírköző bajnokságai. Vasárnap rendezi meg a jugoszláv bírközőszövetség Zagrebban a bajnoki versenyeket. A nagyszabásúnak ígérkező versenyre az ország valamennyi klasszist képviselő bírközőatlétája benevezett. Subotičáról, mint értesülünk, szintén indul néhány atléta, köztük a Sand nagy formában lévő középsúlyú bírközője, Kincses, akiknek szerepléséhez subotičai sportkörökben komoly reményeket fűznek. Novisadról is, több mint valószínű, hogy leutaznak a versenyre a Juda Makkabi és a NAK atléta.

Beogradból Mát—SAND. A SAND vezetősége nagy áldozatokkal lekötötte a Beogradski Srpski Mac csapatát. A vendégcsapat a főváros egyik legjobb csapat, amely a husvéti kupamérkőzést is megnyerte Subotičán. A mérkőzés a SAND pályáján vasárnap, július 3-án délután hat órakor kezdődik.

SzTC—SzMTTC. Az SzTC legutóbbi közgyűlésén elhatározta, hogy Subotički Metalski Teloverbački Teloverbačkog Cluba névvel átalakul a vasmunkások egyesületévé azzal a céllal, hogy a vasmunkások kívül a többi munkásszakmák tömegeit is tömörítse és lehetővé tegye nekik a sportmozgalomba való részvételt. Az egyesületet intézője Milanovanics. Levelek és egyéb megkeresések Wieser Pál titkár nevére címzendők.

TÖZSDE

Zürich, július 7. (Zárítat) Berlin 103.50, Newyork 523.75, Milánó 2316, Prága 1050, Budapest 0.44, Zagreb 153.50, Varsó 0.1075, Bécs 0.225.

Budapest, július 7. (Zárítat) Dollár 1247, Márka 262, Osztrák korona 580, Lei 700, Sokol 2525, Dinár 14.50, Devizák: B.arest 700, London 5500, Berlin 259, Milánó 5800, Páris 10.000, Prága 2525, Bécs 550, Zagreb 350.

Meghívó

az „Eskontna Banka za Vojvodinu d. d.“ 1922. július 22-én d. u. 4 óraker Subotican saját intézeti helyiségében

rendkívüli közgyűlést

tart, amelyre a t. részvényeseket tisztelettel meghívja

az Igazgatóság.

A közgyűlés tárgysorozata a következő:

1. A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes kijelölése.

2. Határozathozatal a Szabadkai Takarékpénztár és Népbank cégnél az Eskontna Banka za Vojvodinu d. d. cégbe beolvadása s a nevezett két pénzintézet egyesülése (fuzioja) tárgyában, ezzel kapcsolatban határozathozatal az alapítóknak 3000 drb 400 Kor. n. é. új részvény kibocsátásával 1,200 000 koronára való felemeléséről.

3. Határozathozatal az alapítóknak további felemelése tárgyában.

4. Az alapszabályok módosítása.

5. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság kiegészítése és igazgatóválasztmány választása.

6. Netáni indítványok.

Minden részvényes, aki a közgyűlésen akár személyesen, akár meghatalmazott útján részt venni kíván részvényét az Eskontna Banka za Vojvodinu d. d. cégnél Subotican, vagy a Horvát Leszámítoló Banknál Zagreb az alapszabályok 19. §-a, értelmében letenni tartozik. A letétből kiadott elismervény a közgyűlésen való részvételre igazolási jeggyül szolgál. 4641

A jó szem a legfőbb kincs!

Ne rongyos a szemét, használjon Zeiss punktál szemüveget. Minden rendszerű szemüveget mérték után készít

DEUTSCH

optikus Subotica Alexandrova-u. 5.

A Vajdaság legrégebbi optikus üzlete.

ELADÓ

5 kat. hold fölé
násra igen jó fűz-
favessző, mely
a Csurg-Tarasi
komphoz közeli
van.

Bővebb felvilágosítást ad
Csurgon

Sima Pánkov.

Bacsmegyei Napló

és az

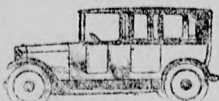
1923. évi naptárak

részére hirdetéseket
felvesz

Szántó Lajos
bizományos
BEZDÁN.

Bélaerkvai hegyibor és pálinka nagybani eladása
FOKTER GYÖRGY SUBOTICA
ZRINJSKI TRG 2.

Több vagon bor beérkezett, melyekből Vöröset, Bikavót, S. Bert, fehérleort, Ezerjót 4 dinárért (16 korona) eladok, azoknál negyvenes Ritzling, Traminer, Zinfandli stb., pálinkát pedig 40-50% saját földemből eadok a legolcsóbb napi árak mellett a t. szállítódások és venlégős uraink. Veszek használt teljesen felszerelt borszivattyút, pálinkakazánt és hordókat 50-800 literig.

BENZ AUTOMOBILOK

a Zagrebäki Zbor-on kiállítási hely 596. sz.

Főképviselet SHS részére

Ch. Nusser, Beograd-München.

PERFEKT

német és horvátul irni-
olvasni tudó géprond
azonnali helyessel fel-
vesz egy helybeli biztosító
társaság vezérigazgató-
sége. — Lehet eszleg
orosz nő is. Felvilágos-
tás Karadivcova ulica 10.
(Krausz Geza szállítóház).

DIONIČARSKO DRUŠTVO
UZAGREBU
PRERADOVIČEVA

A nyári idényre
legjobb olajat
cséplőgépek
számára

la finomított
autó olajat
benzint

minden fokozatban,
la gép és hengerolajat
speciális olajakat
ajánl:

„Astra“ D. D.
Zagreb, Preradovičeva-
ulica 2. szám.

Telefon 23-88. szám
Sürgöncim: Astra.
Legnagyobb raktára
az összes náta gyártmá-
nyoknak a Zagreb melletti
Vrapče községben,
saját tartányaikkal.

Komplett

gőzgép

800-1000 P. S. szem-
benálló koronggal és cső-
vezetékkel ELADÓ.
Közlebbi felvilágosítást
ad Bohntéglagyár, Zsombolya. Bánát. 4497

A Jerusalemi Sonnenfeld
fő abbi ur veje
Friedmann Mendel
Értogermeő

prima
Esszrogial
Breitner Zsigmond foel
arustionai Sonta. Jutanyo-
san kaphatók, azonnali
rendelések kéretnek.

Sombori fűszer- és
gyarmatárú nagykeres-
kedésben szükse-
gem van egy

utazóra.

hosszabb gyakorlattal,
szerb, magyar és né-
met nyelvtudással.
Fizetés megegyezés
szerint.

MŰLÁBAK,
MŰKÉZEK,
EGYENESTARTOK
SCHÖNBRUNNÁL
SUBOTICA
Pašičeva ul. 5. Telefon 275.

A STRAND ÉS A VÁROS KÖZÖTT
EGÉSZ ÉJJEL FÉL ÓRÁNKINT
társaskocsi közlekedik.

I. o. Fővámhivatal Subotica.

618/922

Hirdetmény.

A subotica I. o. Fővámhivatal 1922 július 11-én d. e. 9 óra-
kor a fővámraktár előtt nyilvános árverésre bocsátja a következő
vámárakat, amelyeknek fekbérideje lejárt s melyeknek tulajdonosai
az áru kiváltására nem jelentkeztek:

Szám	Lehoz. vámny.	Kelét	Az áru mennyisége és megnevezése
1	710	1922. II. 16.	80 bála 11095 kg földfesték
2	1391	1921. VIII. 27.	32 bála 4993 kg 10%-nál több finom anyagall kevert földfesték (lakfesték)
3	37	1921. VI. 2.	5 láda 490 kg papír díszítéssel
4	2797	1921. XI. 16.	16 láda 1324 kg vegyesáru
5	1158	1921. VIII. 10.	1 láda 28 kg vegyesáru
6	662	1921. VII. 13.	3 láda 461 kg fényképalátéppapír
7	878	1922. II. 23.	10 csomag 76 kg idegennyelvű könyv
8	3452	1921. XII. 28.	1 láda 64 kg cserzett bőrből készült cipő
9	1229	1921. VIII. 13.	2 zsák 150 kg krumplicukor
10	1016	1921. VII. 30.	597 láda 13212 kg kőszőrűkő
11	1815	1921. IX. 27.	4 ráma 523 kg papirlukszusáru
12	629	1921. IX. 15.	4 bála 151 kg feldolgozott bél
13	865	1921. VII. 21.	13 csomag 1265 kg papircsipke (lukszus)
14	1194	1921. VII. 6.	1 csomag 7 kg öntöttvas készítmény

Subotica, 1922. július 7.

I. o. Fővámhivatal.

SZOMBAT ESTE FÁNK ESTÉLY A PALIČI STRANDON.

Minden strand látogató ingyen ehet fánkot.

Tüzijáték.

Elsőrangú konyha, kiváló italok, szolid árak.

PALACE HOTEL LISANJ

NOVI-VINODOL (JUGOSZLÁVIA)

modern berendezésű, elsőrendű szálloda. Az egész partvidék lelegeánsabban
berendezett szobái- tengeri fürdő és teraszok a ház előtt, nagy, hatalmas
park, külön lakosztályok. Központi fűtés, hideg és meleg víz minden szobában
társalgó szobák, művész zenekar.

MEGNYITÁS JULIUS 15-ÉN.

Különösen ajánlható az ési idényre. Kívánatra a pályaudvarra autót küldünk.
Gőzhajóösszeköttetés Bakarral. Kitérőutakok saját motorjachtal.
Felvilágosításokkal szolgál a szállodaigazgatóság.

FIGYELEM!

FIGYELEM!

UTASOKNAK, ÁTUTAZÓKNAK ÉS IDEGENEKNEK

„GRAND HOTEL PETROGRAD“

BEograd, A VASUTÁLOMÁSSAL SZEMBEN, VILSONOVA ULICA 115.
TELEFON: 2313.

MEGNYILT JUNIUS 5-ÉN.

A szálloda modernül van berendezve, 120 széken butorozott szobával, meleg- és hideg víz-
vezetékkel. A sz. hoda el van látva fürdőszobákkal, szalonokkal minden kényelemmel és
villanyvilágítással. Az étterem és kávéházban elsőrendű francia s szerb ételek és italok kan-
tatók. — SZOLID ÁRAK. GYORS ÉS PONTOS KISZOLGÁLÁS.

IGAZGATÓ-ÁG.

ŐFELSÉGE SÁNDOR KIRÁLY és MARIORA KIRÁLYNÉ ESKÜVŐI ÜNNEPÉLYÉNEK

bemutatója 1922. július hó 8. és 9-én, szombaton és vasárnap a KORZÓ MOZIBAN.

JEGYGYÜRÜKET

A LEGOLCSÓBBAN VÁSÁROLHAT

ÁDÁM IMRE ÓRÁS- és ÉKSZERÉSZNÉL

Rudičeva ulica, Sugár ház. 3700

Kétjártaú szivógázmotoros

4611

malom eladó

vagy bérbeadó, esetleg eladó a hajtómotor 18/20 HP szivógáz, amely üzemben is meglátható. Ugyanott egy 90 cm. átm. szíjkerék, egy dugattyús szivattyú, egy szárnyszivattyú, felvonók. Egy 6 lóerejű motorhoz cilinder és dugattyú. Palicson egy 1700 négyzetméter saroktelek, alkalmas házhelynek. Egy Mogyorossy-féle teljesen jókarban levő cimbalom, kisebb üzemből teljes villanyserelés dinamó nélkül. Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

Szitaselyem

valódi svájci „Dufour“-féle

5-9 számig minden mennyiségben

raktárról a legolcsóbban

kapható

Commercia d. d. Subotica.

4635

Kitűnő minőségű

gummi sapkák

különböző színekben

55 dinár darabja.

Horovitz Mátyás cég

Prokesch palota.

4668

PÖSTYÉN

(PIŠTANY, CSEHSZLOVÁKIA)

CSUZ, KÖSZVÉNY, ISCHIAS első gyógyhelye. THERMIA legideálisabb szálló, a fürdővel egybeépítve. Kitűnő gyorsvonatösszeköttetés, S. H. S. állambelieknek jelentékeny valutakedvezmény. — Felvilágosítások: S. Moj-silovits Beograd, rue 3. Dečanska. Eredeti póstyéni „Pi.Qa.“ gyógyiszap ismét kapható házi kezelésre. Rendkívül olcsó, mert egész ku ára (20-30 kezelés) feltétlenül elegendő. 3151

ELADÓ

3' gőzkazán (68, 48 és 22 m² tüzelülettel, egy darab 18 lóerős stabil gőzgép, egy komplett 10.000 kalóriás jéggyári berendezés), még üzemből megtekinthető

Gerber Nándor és Fia

sörgyárban Stari-Bečej.

4474

Kerestetik
egy perfekt szakács,
vagy szakácsnő

kitűnő fizetéssel egy nagyobb hivatalnoki étkezdébe azonnali belépéssel. Csakis elsőrangú erőkre reflektálunk. Ajánlatok „Činovnička menaža“ Sušine-Gjurgjenovac, kod Našice intézendők. 4687

Ajánlunk

krmelji és banjalukail-akómentes

SZENET

ipari üzemeknek leggazdaságosabb tüzelőanyagavagontételekben

prompt szállításra jutányos áron

továbbá minden méretű

fűrészelt és faragott épülettát, deszkát, léceket vagontételekben.

Commercia d. d.

Subotica.

4635

MODERN, UJ MALOM

Egyedül álló, egy bácskai községben a fővonal és Duna mentén, nagy lakóházzal, kertje' és telekkel felerészben vagy egészben ELADÓ. Levelket „Modern Malom“ jelge alatt a „Kultura“ hirdetői vállalat továbbítja. Csak komoly és tőkeerős reflektánsok irjanak. 4678

Fizvelem!

Fizvelem!

Bánáti tejjgazdaságtól
Trapista, Óvári, Svájci,
1^a Liptai, 1^a Teavaj

minden mennyiségben viszontelárusítók részére naponta frissen erkezik, rendelkezésre áll olcsó árak mellett.

Lerakat:

STEINFELDNÉL

Subotica. Telefon 262.

4122

3830

NAGYBANI

FA!

Danubia Erdőipar.-t.
Bratislava

fiókja:

Novisad Kralj Aleksandar ul. 51.
Telefon-szám: 53. — Táviratcim: Šumskadanubia.

Állandó raktár épülete, tűzifa és deszka anyagokban, valamint čehosl. asztalosáruban, fenyő és gőmbrudban stb.

Prima száraz bükkhasáb tűzifa

wagontételekben azonnali szállításra

kapható:

COMMERCIA D. D. SUBOTICA.

4281

Naptárak 1923-ra.

A Minerva-nyomda kiadásában 1923. évre a következő naptárak jelennek meg:

Vojvodina Magyar Naptár

Gazdák Naptára

Petőfi Naptár

Irodai Határidő Napló

Valamennyi kalendáriumunk érdekes tartalommal, szép képekkel díszítve jelenik meg, miniszterleg cenzúrdzva és az drusításra miniszteri engedélyünk van, amit hiteles másolatban minden drusításnak megküldünk.

A naptári rész vörös és fekete betűkkel nyomva, tartalmazza az összes egyházak ünnepeit, a nap és hold felkeltét és nyugtát. Minden naptárunkban az SHS állam teljes vásárjegyzéke és egyéb közhasznú tudnivalók bejoglattnak.

Naptárrendelésekre előjegyzéseket már most elfogadunk.

A Minerva naptárak hirdetői részére a legalkalmasabb hirdetői organum. A Vojvodina Magyar Naptár eddigi sikere bizonyítja, hogy a kereskedők, iparosok, vállalatok egész uj és megnagyobbodott vevőkörre tesznek szert, ha naptárainkban hirdetnek. Hirdetést fel lehet adni bármelyik naptárba külön-külön is

Hirdetéseket felvesz Suboticán a Bácsmegyei Napló kiadóhivatala.

Belsőföldön: Beogradban, Zagrebban, Novisádon, Ljubljánában, Osijekben, Somborban, Veliki-Becske-reken, Kikindán, Staribcsén, Vrsacon, Bela-Crkván, Murska-Subotan, Doinja-Lendván,

Külföldön: Berlinben, Drezdában, Münchenben, Wienben, Bukarestben, Temesváron

a Bácsmegyei Napló megbízottai és fiók-kiadóhivatalai.

FASZENET

csomagolva és szabadon, elsőrendű fehér darabos meszet, beocsini portlandcementet nagyban és kicsinyben ajánl Révai Adolf Suboticán, Csirkepic (kisköz). Telefon 551. szám.

3307

Sentán a Bácsmegyei Napló részére felvesz
hirdetéseket

Molnár Sz. Vince hirdelapélárusító könyvkereskedő

WEITZENFELD és TSA

SUBOTICA 000000 TELEFON 190.

Iroda: Városi bérpalota. Kötélgár: Sentai-put. Alapítva 1902. 000000 Táviratcim: Kenderipar.

PONYVA

ELADÁS ÉS KÖLCSÖNZÉS

Ajánl: Lóokrócokat, tűzoltó és kerti tömlőket, ujlisztes, gabonás, gyapju, toll, komló és szalmazsákokat, madrac és roletta szöveteket juttából és lenből, minden-nemű házivászat. Zsineg, kötél és hevederek. 712

Fahrbarer Maisrebler !
 Noch neu, Marke KPN Hofherr Schrantz mit Putzwerk, Einsackungsapparat, Deichsel, Leistung bis 3 Waggonen per Tag, Antriebskraft 2 HP nötig, ferner 2 Maiskolben-Schneidemaschinen System Lanz, neu mit 48 Reservemessern, preiswert zu verkaufen
Erste Stadtmühle Celje
 (Slovenien). 4670

SAVA D. D.
 ZA UVOZ I IZVOZ ZAGREB.
 Sürgöncyim: „SAVA“ — Telefon: 2429, 27 és 10 szám.
 Filókisztelek: Požega, Sarajevo, Sombor, Subotica, Varaždin, Trieste, Wien.
 Kirendeltségek: Bjelovar, Kula, Novisad, Vršac.
 Vesz és elad mindenemü gabonát, lisztet, hüvelyes veteményeket és gyarmatárut nagyban. 203
 A Vrbovszkoj Gyufagyár és a Narodna Malom- és Agrárpari r.-t.-hoz tartozó malmok vezérképviseelője egész SHS. állam területére.

Apróhirdetések
 Telefonon nem élünk hirdetésfelvételre felhívásunkat. Apróhirdetés egy sor 7 K. vastagságú és címűs kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 20 K. Apróhirdetéseket felvevő Subotícán a kiadóhivatal, Alekszandra-utca, Lebnac-ház és Schlangner irarizsna a vasúti park mellett. Vidékon valamennyi felárutalunk. Előzeteslelő havoazlat 30 dia., szögylővra 90 d

FOGLALKOZÁS
Kereskedőség rőfős fűszerszakmából teljes ellátással és macas fizetéssel azonnal felvétetik. Némétül tudók előnyben. — Ajánlatok Kanik Jenő Rijica (Bačka), 4665
Gyakorlott varrőleánok felvételnék Vojnits Szalomban Subotica, Sokolska-utca 7 4644
Deutsches Fräulein findet Aufnahme zu 5 jäh. Mädchen. Im Häuslichen und Nähen versieht, bevorzugt. Josef Kiraly Senia (Bačka), 4621
Érettségizett fiatal ember a lést keres. Elmegy bankba vagy vállalathoz irrodaszógnak is. Jelge „Segítség“ a kiadóba. 4591

Az iparé a jövő!
 Bács megyében vasúti állomás mellett **mezőgazdasági gép- és szerzőgyár** azonnal beköltözhető ötszobás urlakással együtt **eladó.**
Nagyszerű tőkebefektetés.
 Felvilágosítást ad: Kurir hirdetési iroda Sukotica Vilsonova-utca. Telefon 5—14. sz.

MÉRLEGGYÁR
Sebestyén és Szenes
 Subotica, Senčanski-put 23. Telefon 72.
Gyárt:
 tizedes, körtésmérleget és fahosszmérleket, Megrendésre készít mindenféle rendszerű tizedes, százados és szekérűmérleget.
Vállal:
 mérlegjavításokat. Beépített mérleg javítását helyszínen eszközöl.
Azonnali szállításra ajánl:
 500 és 750 kg-os jenyő és tölgyfa tizedesmérleget erős kivitelben. 4413

GANZ-gyár vojvodinai egyedüli képviselője
Z-W-I-R-S-C-H-I-T-Z K-Á-R-O-L-Y S-O-M-B-O-R
 motorok és transzformatorok minden nagyságban raktárról gyári áron kaphatók. 4669

A Sentai Hengermalom Heszler és Társai r.-t.
 Sentán keres azonnali belépésre két nőtlen tenult **molnárt, almolnárt és fősztitást,** akik már ilyen állásban működtek, küldjék be ajánlatukat a fenti címre. Fizetés megegyezés szerint.

SZÉKELY A.
 férfiszabó üzletében (Halpiac) készülnek a lelegegánsabb férfi és gyermekruhák mérték után a legolcsóbb áron.

„FORTUNA“
 műszaki vállalat Pančeva pláncú nagyfőnyű petróleumgáz és pirulésigaz **LAMPÁIT,** amelyek igen csekély üzemköltség mellett 100—1000 gyertyafénnyel világítanak. Raktáron vannak amerikai gépjármű, gummaruk, műszaki cikkek, fűzők, irógépek, stb. stb. Szállít kovácsesenat nagyban. 433

Eladó gőzmalom
 Bánatban vasut mellett iparvágánnyal 3 waggons modern berendezéssel, használt jó állapotban levő. — Kaphatók; daratisztító, malomkövek és dettscherok is. 4300
Hegedüs Ferencz Mokrin.

Egy ügyes perfekt kauszuk es arany munkás fortechikus segéd kerestetik lehetőleg azonnali belépésre. Cim: Dentist, Reményi fogászati műtérme Strossmarjova ul. 5.
Egy fiatal fűszerkereskedő segéd és egy kifutó felvétetik. Weisz Hugó listraktár. 4610

Kereskedőség vagy intellirens kiszolgálókisasszony felvétetik divatüzletben. Szerbi beszélni előnyben részesülnek. — Cim a kiadóban. 4658

TEL-ELADÁS
10 lán jó föld jókarban levő tanyával és melléképületekkel eladó. — Cim: Skofus Vitoria ul. 42. sz. Hentes útel. 4663

Eladó gyógyszerár Zomborral határos, tulyomólag német ajku nagyközségben személyes jogu gyógyszerár uri házzal, nagy nélkül, sürgősen eladó. Cim a kiadóban. 4694
Gyógyszerár bánati nagyközségben olcsón eladó, azonnal átvehető. — Cim a kiadóhivatalban. 4694

Egy ház eladó, áll két szoba, konyha, nyári konyha és egy kamra, azonnal átvehető. VI. kör, Narodna-utca 9. 4630

Eladó speediór kocsi két bori kohó, hengerola ózó-szópőpőszij, no jó csapagy, víz- és gőzcsapok, szijtarcsák. — Ham urger zemuhely, Segedinski-put 115 szet. 4636

PRÉSTELEP
 Jugoszlavia egyik legnagyobb bortermő vidékén, a szüreti célrevasár közvetlen közelében, na i 15 vagon must teljesítménnyel, modern felszereléssel, több ezer hektóliter raktár és transzportfordóval, hal-lelet minti, kedvező feltételek mellett **ELADÓ.** Eseteg társulós nécs kizárva. Közvetítők díjazva. Komoly érdeklődők irának „Elsőrangú biztos existencia“ alatt a kiadóba. 4488

Violetta Crème
 az arcibort átvéve teszi, májfoltot eltávolít. Kapható kizárólag **Lackner Drogeriában** Subotica, Alexandrova utca. — A Hotel Nationalal szemben

Málnási Sicilia Gyógyviz
 ismét kapható.
 Vezérképviselet és lerakat **Schosberger Adolf-nál** Novi Sad, Futoska utca 50. 4473

Zsineg, zsák, kötél, kender és len áruit csak **BECK és TÁRSÁNÁL** szerezze be: Subotica, Trumbičeva ul. Telef.: 412. Sürgöncim: Beckdrug.